

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun:
Ljubljana številka
10,630 in 10,349 za
instate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6,

SCLOVENE

„Pogojna zveža“ med Anglijo in Rusijo

Pogajanja med Anglijo in Sovjetsko Rusijo za vstop slednje v tako imenovano mirovno fronto, s katero želita Anglija in Francija — kakor jima očitata nemški in italijanski tisk — obkoliti Italijo in Nemčijo od evropskega vzhoda in jugovzhoda oem, trajajo v nedogled, in še vedno ni vidnega izgleda, da bi se v kratkem končala z uspehom. Na prve angleške predloge, ki so bili zares zelo enostranski glede bremen, ki naj bi jih zaveznice prevzele nase, je sledil padec zunanjega komisarja Litvinova, nakar so prišli v London sovjetski protipredlogi, ki so jim apert sledili novi protipredlogi sovjetske vlade. Slednje zdaj proučujejo tako v Londonu in v Parizu in bodo menda te dni, če že niso, romali novi angleško-francoski predlogi v Moskvo. K zadnjemu se je posredovalno vmešala francoska vlada, ki iskreno želi, da bi bilo to poglavje čim prej uspešno zaključeno in je verjetno, da bo francosko prizadevanje tako pri angleški kakor pri sovjetski vladi končno le kronano z uspehom.

Ako pogledamo v ozadje teh skrajno živahih diplomatskih pogajanj, ki ne morejo in ne morejo spraviti v sklad angleških in ruskih teženj, bomo opazili, da je to pot Anglija tista, ki moleduje in Sovjetska Rusija v vlogi daljca. Anglija, ki za svojo mirovno fronto potrebuje sodelovanja Sovjetske Rusije, brez katere so vsa njena jamstva, dana Poljski in Rumuniji, več ali manj nestvarna, bi rada sovjetsko pomoč dobila poceni. Sovjetska vlada pa bi jo rada drago prodala, ker hoče zase izkoristiti ugodno zunanje-politično konjunkturo, da od Anglije iztisne gotove ugodnosti, ki bi jih ob drugi priliki nikakor ne mogla dobiti. Za to se obojestranski računi ne morejo ujemati. Sovjetska vlada je namreč kar naenkrat porinila v ospredje vprašanje Daljnega vzhoda, to je možnosti spora med Rusijo in Japonsko. In za ta spor bi sovjetska vlada rada izmeštarila angleško pomoč proti Japoncem kot odkupnino za rusko pomoč na evropskem vzhodu. Angleški vladi, ki ji verjetno ideološki pomisleki ne delajo takih predlogov, kakor bi radi nekateri časopisi dokazali, pa nikakor ne diši, da bi se vezala proti Japonski, s katero misli svoje gospodarske spore, ki so nastali z zasledbo nekaterih kitajskih obalnih pokrajin po Japoncih, na miren način poravnati, odnosno tako spretno manevrirati, da bi se na Daljnem vzhodu spopadli Japonska in Sovjetska Rusija sami, da bi se sami v medsebojni vojni druga drugo oslabil in izčrpali, medtem ko bi Anglija stala kot opazovalka ob strani in bi na koncu šla pobirar sadove uničujoče vojne. Tukaj, pri tem vprašanju, so se pogajanja med Anglijo in Sovjetsko Rusijo zatanknili in je zadnje dni izgledalo, da bo zmagala trma na obeh straneh. Toda posredovanju francoske vlade se je posrečilo, da je pogajanja spravila ponovno v tek in da leži zdaj na diplomatski mizi novi angleški predlogi, ki imajo v vidu sklenitev neke vrste spogojne vojaške zveze, ki sicer ne v polnem obsegu, vendar pa v obliki meri upošteva ruske težnje, kar bi pomenilo, da je Anglija že pripravljena plačati višjo ceno za sodelovanje Sovjetske Rusije pri obkoljevanju Nemčije na evropskem vzhodu.

Novi angleški predlogi — prav za prav bi jih morali imenovati angleško-francoske — določajo najprej skupno angleško-rusko objavo, da sta odločeni vzajemno nastopiti proti vsakemu napadalcu, kakor bi Rusija sama obljubila svojo pomoč vsem svojim evropskim sosedam v primeru neizvane napada, na to pa bi Francija in Anglija spet od svoje strani Sovjetski Rusiji obljubili svojo vojaško pomoč, ako bi bila zaradi prevzetih jamstev do svojih sosed zapletena v vojno. Z drugimi besedami je Anglija pripravljena skleniti s Sovjetsko Rusijo vojaško obrambno zvezo, ki pa ne krije ruskih meja v Aziji, ampak samo njene evropske meje, in ki naj bi tudi tukaj veljala samo za primer, ako bi bila Sovjetska Rusija pri izvajanju svojih jamstev, ki jih je dala svojim evropskim sosedam, prisiljena v vojno. Angleški predlogi torej izključujejo jamstvo Anglije za Sovjetske meje napram Japonski in ločijo etrgo med evropskim in azijskim področjem. Angleški predlogi izključujejo nadalje oboroženo pomoč angleškega imperija za primer, če bi bila Sovjetska Rusija neposredno napadena od kakšne njeje nasprotnice države, velike ali male. Lahko bi se na primer zgodilo, da Nemčija sama neposredno napade sovjetsko ozemlje. Lahko bi se pripetilo, da na primer kakšna baltska država odkloni sovjetsko jamstvo za svoje meje in kot neodvisna država sama prosi kakšno Rusiji nasprotno velesilo, da jo vzame pod zaščito. Ne v prvem in ne v drugem primeru bi vojaška zveza v obliki, kot jo Anglija ponuja Sovjetski Rusiji, ne sprožila kakšne obveznosti za angleški imperij, da s svojo oboroženo silo pride na pomoč sovjetski zaveznici. Iz angleških predlogov torej še vedno jasno diha nezaupanje, ki ga ima Anglija do svoje na drugi strani tolikanj zaželenne sovjetske sotrudnice v borbi proti Nemčiji, nezaupanje, ki temelji na računu, da bi bilo v protislovju z vekovito angleško politiko, ki nikoli stvarno ni želela močne ruske države, in da bi bilo za angleški imperij le nerodno, če bi se angleški imperij vezal z bolševiško državo na temelju enakih pravic in dolžnosti v nepreklicni vojaški zvezi. Ne vemo, kakšna sila bi se morala pojaviti, da bi bila Anglija pripravljena plačati tudi to izredno visoko ceno, ko pa še vedno obstaja tih upanje, da bo morda že samo s strahom ruskega medveda dosegla svoj cilj pri Nemcih.

Nastaja zdaj vprašanje, kako bodo v Moskvi brali najnovejše angleške predloge. Skoraj ni verjetno, da bi jih zgrabili z obema rokama, kajti takšno »pogojno vojaško zvezo«, ki sovjetsko državo ponižuje in degradira na raven manjvredne zaveznice, bo sovjetska vlada smatrala kot nečastno, tembolj, ker poglavitni zahtevi po pomoči proti Japonci v nobenem pogledu ni ugodno. Preostaja pa seveda še možnost, da imajo angleški predlogi še tajne dodatke vojaškega značaja in da dobiva Rusija v tajnih paragrafih pogodbenega oemutka tista zadoščenja, ki ji jih javna listina odreka. V tem zadnjem primeru, ki ga navajamo kot možnost, utegnejo biti pogajanja v kratkem zaključena po receptu, da sta volk sit, koza pa cela.

Kakšna bo vsebina zveze med Italijo in Nemčijo

Skupna italijansko-nemška armada — Nikdar ločenih mirovni pogajanj
Spoštovanje drug drugega prijateljstev in zavezništev

Italijanski cesar ne obišče Nemčije pred jesenjo

Berlin, 19. maja. AA. DIB. V zvezi z milanskim sklepom, da se da nemško-italijanskemu prijateljstvu viden izraz s političnim in vojaškim paktom, bo italijanski zunanji minister grof Ciano odpotoval v soboto na uradni dvodnevni obisk v Berlin. Grof Ciano bo prisel v nedeljo ob 11 s posebnim vlakom v nemško prestolnico. V ponedeljek bosta v Ribbentrop in grof Ciano v veleposlaniški dvorani v novi palači kancelarstva podpisala pogodbo. Pogodba bo podpisana v navzočnosti nemškega veleposlanika v Rimu v. Maekenzena in italijanskega veleposlanika v Berlinu Atolice. Poleg tega pričakujejo, da bo prišlo še do številnih drugih razgovorov in manifestacij.

Grofa Ciana bodo spremljali v Berlin veleposlanik Gino Butti, načelnik političnega oddelka v zunanjem ministrstvu grof Leonardo Vitetti, načelnik splošnega oddelka v zunanjem ministrstvu Celestio di Vegliase, šef protokola in pomočnik načelnika oddelka za tuje časopise v ministrstvu za narodno obrambo. V spremstvu grofa Ciana bo tudi večje število italijanskih častnikov, ki se bodo udeležili manifestacij, prirejenih za to priložnost, in sicer kot gostje nemškega zunanjega ministra.

Vsebinska pogodbe

Rim, 19. maja. TG. »Exchange Telegraph« javlja, da je na dobro obveščenem mestu izvedel za glavne točke vojaške zveze, ki bo podpisana med Italijo in Nemčijo prihodnjo nedeljo ali ponedeljek.

Vojaški del zvezne pogodbe vsebuje tri poglavitna določila, in sicer:

1. Ako bi v Evropi kjerkoli prišlo do oboroženega spopada, se bosta Italija in Nemčija takoj s pomočjo vojaških izvedencev med seboj posvetovali. Ti vojaški izvedenci bodo v ta namen imenovani in bodo njihova imena pripisana v tajnem dodatnem protokolu zvezne pogodbe. Ta tajni dodatek bosta obe državi lahko dogovorno spreminjali.

2. Oba zveznika podrtavata, da so njuni interesi neločljivo združeni in med seboj življenjsko povezani. Čeprav bi bil samo eden ali drugi zveznik zapleten v vojno, bosta oba zveznika nastopila složno in vzajemno ter tako v Evropi uvedla novega činitelja, namreč italijansko-nemško armado.

3. Oba zveznika se slovesno obvezujeta, da ne bosta v primeru vojne na noben način poskušala sklepati ločenih premirij ali mirovni pogodb, niti se o tem tudi samo pogajati. Ta določba je jedro vse italijansko-nemške vojaške zveze.

Politični del pogodbe vsebuje vsa tista načela, ki so že do sedaj tvorila osnovo tako imenovane

novanega osiškja Rim-Berlin. Pristavljeni pa bosta tem starim načelom še dve točki, in sicer:

1. Oba zveznika se obvezeta, da bosta spoštovala vsa obstoječa zavezništva in prijateljske pogodbe, ki jih je eden ali drugi pogodbenik sklenil s tujimi državami, in

2. da ne bosta z nobeno državo sklepala zavezništev ali prijateljskih pogodb ne da bi se prej med seboj posvetovala.

Hitler je predlagal, naj traja veljavnost zveze 10 let, nakar bi se pogodba izkustvom primerno spremenila in novim potrebam prilagodila.

Obisk italijanskega vladara v Berlinu bo šele jeseni

Berlin, 19. majnika. TG. Po poročilih z mero-dajnih mest pred jesenjo ni treba pričakovati nikakšnega obiska italijanskega kralja in cesarja v Nemčiji. Torej vesti, da pride Viktor Emanuel III. v Berlin v začetku meseca junija, nimajo nobene podlage. Na »cesti zmagoslavja« so začeli tudi podirati slavoloke, ki so bili postavljeni na čast Hitlerjeve 50. letnice. Tudi to je znamenje, da v bližnji bodočnosti v Berlinu ne pričakujejo nobenega vladarskega obiska.

Chamberlain:

»Nismo pripravljene kupiti mir za vsako ceno«

Pomembne izjave o pogajanjih z Rusijo

London, 19. maja. AA. Reuter: Za Lloydom Georgem je v spodnjem domu spregovoril ministarski predsednik Chamberlain, ki so ga navzočni navdušeno pozdravili. Poleg drugega je dejal: Strinjam se s tem, da mi v tej državi nismo pripravljene, da bi kupili mir za vsako ceno, ker koncesije vodijo samo do novih zahtev. Angleška politika neče, da bi se ustanavljali v Evropi nasprotujoči si bloki držav, ki goje druga nasproti drugi sovražne težnje. In te države zastopajo stališča, da je vojna neizbežna. Z Nemčijo bi se dalo razpravljati o pogojih trajnega miru, če bi Anglija dobila zagotovilo, da Nemčija ne namerava izvesti nadaljnjih napadov ali uporabljati silo nasproti drugim državam. Na to vprašanje ne gledam s svojega osebnega stališča, pač pa s stališča angleških koristi in egoističnem smislu besede. Uvidevam, da vi ne morete ločiti angleških od svetovnih interesov. Največji od vseh angleških interesov je ohranitev miru.

Potem je Chamberlain govoril o jamstvih, ki so jih dobile od Anglije posamezne države ter pripomnil, da so takšne metode naletele na splošno odobravanje. To so bile metode hitrejšega postopanja, da dobe podporo in zagotovila oni krogi, ki so jim bila najpotrebnejša. Zaradi tega smo mi najprej dali jamstva Poljski in zatem Rumuniji. S tem pa še ni konec ukrepov, ki jih imamo pred očmi. Prva jamstva smo dali, da bi se preprečilo vsako nadaljnje poslabšanje položaja.

O zvezi s Turčijo

Chamberlain se je dotaknil tudi Turčije in dejal, da je pogovor z njo hitro ugotovil, da

obstoje tudi razna vprašanja vojaškega značaja, tako da sta obe vladi mogli dati 12. maja t. l. o tem izjavo, ki je doživela veliko odobravanje i v spodnji zbornici i v javnosti sami. Po sklenitvi dogovora je vsa Turčija manifestirala občutek zaupanja in hvalečnosti za britansko prijateljstvo. Zadovoljni smo, če pomislimo, da bo ta veliki in hrabri narod mogel pomagati nam, če bi morali iti v vojno. Spodnja zbornica ve, da ta izjava sega čez okvir Sredozemlja. V tej izjavi se priznava tudi varnost na Balkanu. V svojih posvetih smo se glede tega zedinili in bomo brez dvoma te uspehe zapisali v dolgoročni pogodbi.

O pogajanjih z Rusijo:

Mi hočemo sporazum in ga iščemo

Nazadnje se je Chamberlain dotaknil pogajanj s Sovjetsko Rusijo in rekel, da ni res, da britanska vlada koleba, češ da se ne strinja z ideologijo druge pogajajoče se stranke. Ponoviti želimo, da to ni tako. Velika Britanija hoče najti najboljši način za ustanovitev mirovne fronte. Če bomo mogli najti način za pomoč in sodelovanje Sovjetov pri ustvarjanju mirovne fronte, ga bomo pozdravili. Mi ga želimo in ga iščemo.

Vojaška zveza Francija - Turčija

Francija odstopi Turčiji sandžak Aleksandrette

Pariz, 19. maja. TG. Na merodajnem mestu potrjujejo, da so bila pogajanja med Turčijo in Francijo za sklenitev vojaške zveze, podobne oni, ki je bila pred nekaj dnevi sklenjena med Anglijo in Turčijo, uspešno končana. Francija si je v znamenju, da si zares iskreno želi turškega prijateljstva in sodelovanja obvezala, da vrne Turčiji pokrajino in mesto Aleksandrette (po turško Hataj).

Vojaška zveza bo določila vse podrobnosti vojaškega sodelovanja obeh držav na področju vzhodnega dela Sredozemlja, v Egejskem morju, v Bosporju in Dardanelah ter v Črnem morju. Vojaška zveza bo obrambnega značaja in bo podpisana v par dneh. Turške čete pa bodo istega dne vkorakale v Hataj in ga priključile k svoji državi.

S tem je dejansko zaključena vojaška trozveža med Anglijo, Francijo in Turčijo.

(Bravce spominjamo na »volitve«, ki jih je prav pred enim letom v sandžaku Aleksandrette izvedla Zveza narodov z namenom, da bi dala ljudstvu možnost, da se izrazi za Turčijo ali za Sirijo odnosno za Francijo. Volitve pa so bile iz političnih razlogov prekinjene in tečejo že od takrat pogajanja med Francijo in Turčijo za končnoveljavno priključitev tega kraja k Turčiji. Po enoletnem oklevanju se je Francija vdala, ker je spoznala, da je ta žrtev vredna, da ž njo plača turška sodelovanje pri obrambi miru v vzhodnem delu Sredozemlja).

Zagrebska vrem. napoved: Pretežno oblačno. Dunajska vrem. napoved: Pooblačilo se bo, ponekod dež, toplotno stanje se ne bo mnogo spremenilo.

Politični zapiski

Zastoj

v sporazumevanju ne bo dolgo trajal

»Slovenski dom« od 19. majnika prinaša nmitenje belgrajskih odločilnih krogov, da sedanji zastoj v sporazumevanju s Hrvati ne bo dolgo trajal. Med drugim pravi v poročilu: »Tisto, kar je doseženo, vzpodbuja, da se trudimo naprej, da se odstranijo težave in doseže soglasje tudi v tistem, v čemer ga doslej ni bilo. Če položaj nepristransko ocenimo, pridemo do zaključka, da sporazuma Srbov s Hrvati ni mogoče ustvariti z dvestednevnimi razgovori. Zastoj mora biti le koristen, da se pripravijo ugodnejši pogoji za sporazum. Zastoj ne bo dolgo trajal... Treba je nadaljevati ne tam, kjer se je ustavilo, temveč tam, kjer je stvar običajna. Delo za sporazum se mora nadaljevati, ker ni končano. Razvoj političnega položaja se giblje torej naprej in ne nazaj.«

Kdo jamči?

Vilderjevo glasilo »Nova Riječ«, ki se kot glasilo SDS zelo zavzema za sporazum, zlasti pa za sporazum z združenjo opozicijo, je te dni prinesla članek, kjer napoveduje, da bo združena opozicija zavzela docela drugačno stališče ter je upati, da se doseže po tej poti končni sporazum med združenjo opozicijo in Hrvati. Glasilo dr. Mačka pa na to takole odgovarja: »Vse, kar Nova Riječ piše, je točno. Res je, da gre za docela novo orientacijo. Res je tudi to, da gre za program štirih srbskih estrank. Toda kaj sledi iz tega? Kdo nam jamči, da se bodo te stranke res sporazumele? Kdo nam jamči, da se bodo sporazumele v doglednem času? Kdo jamči, da bo na podlagi tega njihovega stališča prišlo do sporazuma s Hrvati? Kdo jamči, četudi pride do sporazuma, da bi sporazum tudi res bil izveden? Naposled pa, kdo more povedati, kdaj se bo izvedlo? Vse to so vprašanja, ki se vsiljujejo sama ob sebi.«

Za nadaljevanje in dovršitev sporazuma

Sarajevska JNSarska »Jugoslavenska pošta« se zavzema za sporazum v dolgem članku, ki v njem med drugim naglašata tudi tole misel: »Če je potreba, da od srbske strani pride pobuda za nadaljevanje in dovršitev sporazuma, bodo politični predstavniki srbskega naroda izpolnili zgolj najgorkejšo željo srbskih narodnih množic, če to takoj in najprimernejše store.« — Na ta članek odgovarja »Hrvatski Dnevnik«, ki na koncu pravi: »Morda ni le gol slučaj, da je ta list napisal »nadaljevanje in dovršitev sporazuma«, ne pa »spogovori o sporazumu«. Od samih pogovorov in morebitnih deklaracij ni velike koristi. Politični predstavniki srbskega naroda bi se namreč morali pobrigati, da se tisto, o čemer se hoteče sporazum, tudi izve. Načelne izjave, kakršna je tista od 8. oktobra leta 1937, nas ne morejo več zadovoljiti. Za izjavi mora biti tudi možnost izvedbe. Brez tega bi ostale zgolj lepe besede in dobre misli. V politiki pa je treba iti za dejanji, torej za uresničenjem političnega programa. Toda za uresničenje je potrebna volja in moč. To je tisto, kar želimo videti. Dokler pa tega ni, imajo vse te obravnave bolj značaj akademškega obravnavanja, ki se nikdar ni rešilo nobenega življenjskega vprašanja ter potemtakem tudi hrvaškega vprašanja ne bo rešilo.«

Jugoslavanski nacionalist zoper združeno opozicijo

V zagrebških »Jugoslavenskih novinah«, ki jih izdaja Juraj Demetrovič, je 18. majnika Vladimir Predavec priobčil svoj članek, v katerem močno napada združeno opozicijo. Zaradi informacije naj navedemo glavne misli tega članka: »Pokazalo se je, da sporazum za združeno opozicijo ni nič drugega kakor del strankarske politične taktike, ki ji je bil edini cilj priti na oblast. Združeni opoziciji je bila glavna stvar napraviti strankarsko politični blok, ki naj izrazi nezadovoljnost Hrvatov v to, da pride na oblast. G. dr. Maček pa si je prizadeval, da od njih dobi čim več priznanja svojih državno pravnih zahtev. Uspeh tega taktiziranja je bil ta, da je bil sklenjen oktobrski sporazum, ki je gospodom iz združene opozicije omogočil, da so lahko nastopali kot nekaki pooblašteni tolmači dr. Mačkovih želja... Sedaj pa, ko je dr. Maček računal na njihovo pomoč za preureditev države na tem dogovorjenem temelju, se je pokazalo, da go-spodje niso tako resno mislili. Zato ima dr. Maček polno pravico, če biča njihovo nelojalnost... Brez vsakršne slabe vesti sedaj goščanje od združene opozicije tolmačijo svojim prijateljem, da je to bila le njihova strankarsko-politična taktika. Od tod je treba le en korak do cinčne izjave, češ da je to bila samo — šala!«

Srbi in Hrvati imajo svoje vrline in napake

Šibenška »Tribuna« prinaša članek o hrvaško-srbskih odnosih v preteklosti in sedanjosti. Na koncu pa pravi: »Srbi in Hrvati imajo svoje vrline, ki jih morajo združiti v splošni blagor za Jugoslavijo. Hrvati in Srbi imajo napake, katere je treba iskreno priznati in jih junaško uničiti zopet v blagor Jugoslavije.«

Hrvati in Nemci na Hrvaškem

Na pisanje nemško-slavonskega glasila o Hrvatih in hrvaškem vprašanju je 18. t. m. odgovoril »Hrvatski Dnevnik«, ki takole pravi: »Iz samega članka se vidi, da gre za nerazpoložene hrvaških kmetov le proti tistim nemškim sosedom, ki so se pri zadnjih volitvah opredelili za Stojadinoviča. Torej ni nobenega protinemškega razpoloženja, marveč je le nerazpoložene proti političnim nasprotnikom, kar je bilo in bo povsod. Noben hrvaški kmet ne žikaniira nemških kmetov, najmanj pa zaradi njihove narodne pripadnosti. Če »Slavonischer Volksbote« želi, da bi med temi kmeti nastalo prijateljsko razpoloženje, kakršno je do nedavna bilo, tedaj mu je prav dobro znano, kako more to doseči. Hrvaška ni le domovina Hrvatov, marveč vseh narodnosti, ki v njej živijo. Če bo Hrvatski dobro, bo dobro vsem njenim prebivalcem, pa tudi nemškim narodnim manjšinam. V to ni treba dvomiti. Kar pa se tiče medsebojnih odnosov na terenu, bi opozorili le na odnose v vaseh, kjer žive pomešani Srbi in Hrvati. Kjerkoli je bila sprejeta politika SDK, povsod tam vlada ne le mir, temveč tudi prijateljstvo in sodelovanje. Kar se tiče Srbov, Hrvati niso nikdar slavonških Nemcev hujšali zoper Srbe. Ni pa pametno, če se kdorkoli na Hrvaškem postavlja na stran tistih, ki vodijo protihrvaško politiko, kakor je to delal Stojadinovič.«

Veličastna vojaška parada v Madridu

Madrid, 19. maja. AA. DNB: Velika vojaška parada, ki se je danes začela v Madridu pomeni uradni konec španske državljanske vojne. Parade se je udeležilo okoli 200.000 vojakov. Nekaj pred deveto uro dopoldne je general Franco v slavnostnem sprevodu prišel v Madrid. V njegovem spremstvu so bili vsi člani generalitete. Ulice, po katerih je šel sprevod so bile slavnostno okrašene vse do častne tribune, ki je bila pripravljena zanj in za njegovo spremstvo. Na vsej poti je množica ljudstva navdušeno vzklikala generalu Francu in Španiji. Pred začetkom spreveda sta bila izročena generalu Francu lavorjev venec in posebna spomenica, v kateri so poudarjena zgodovinska dela generala Franca kot vojaka odrešitelja domovine. Prvim vojaškim oddelkom, ki so šli v sprevodu, je poveljeval vrhovni poveljnik osrednje španske armade general Saliquet. Zatem so stopali italijanski prostovoljci pod poveljstvom generala Gambare. Sledile so čete generalov Solcage, Valina, Orgaza in drugih. Posebno številno so bile zastopani motorizirani oddelki in težka artiljerija. Vse tribune za občinstvo in diplomatski zbor so bile nabito polne. Med drugimi je bilo opaziti tudi italijanskega veleposlanika grofa Viola.

Vsi dopisniki iz Madrida poročajo, da je bil že na vse zgodaj zjutraj Madrid z okolico podoben velikemu vojaškemu taborišču. Čete so bile ob 6. zjutraj pripravljene za parado.

Ulice, po katerih je šel danes sprevod nacionalistične vojske, so bile okrašene z velikimi slikami generala Franca. Slike generala Franca so

nosili tudi v sprevodu. Za njimi so šle protiletalske baterije nato pa oddelki pomorskih strelcev.

Sprejati kot prve so korakale čete španskih legionarjev na čelu s svojim generalnim štabom; zastavami in godbo. Na čelu italijanskih čet je stopala italijanski divizija »Littorio«, za njo pa bataljoni ostalih italijanskih prostovoljcev, skupno s strojniškimi oddelki in motoriziranimi četami. 17.000 mož. Ob desetih je italijanska vojska prikorakala pred srednjo tribuno, ob 10.15 pa so prišli pred tribuno prvi oddelki južne španske vojske, nato pa ob 10.50 general Solcage s svojim generalnim štabom. Italijanske prostovoljce, ki so se udeležili zmagovalne parade v Madridu je navdušeno pozdravila velika množica ljudstva. Ko so italijanski legionarji korakali mimo generala Franca so vzklikali »A noi«, kar je izzvalo velike manifestacije fašistični Italiji in Mussoliniju.

Pri paradi je vsega sodelovalo 250.000 mož, 400 topov in 600 tankov.

9000 rdečih Špancev

vstopilo v francosko tujsko legijo

Pariz, 19. maja. TG. Današnji listi javljajo, da se je od španskih rdečih milicnikov, ki so po polomu v Kataloniji pribežali v Francijo in so bili poslani v razna taborišča, prijavilo 9000 v francosko tujsko legijo. Francija jih bo takoj odpremila v Afriko, kjer jih bo uporabila predvsem za stražo na meji med Tunizijo in italijansko Libijo.

Danska se pogaja z Nemčijo za sklenitev nenapadalne pogodbe

Kodanj, 19. maja. AA. DNB: Z ozirom na vesti, ki so bile objavljene v Berlinu, da je Danska izrazila svojo pripravljenost za pogajanja z Nemčijo glede sklenitve nenapadalne pogodbe, z danske merodajne strani izjavljajo poleg drugega tole: Ze od vsega začetka je bilo jasno, da Danska ni mogla storiti drugače kakor izjaviti, da bi se rada pogajala z nemško vlado za sklenitev nenapadalne pogodbe, ker smatra, da takšen njen sklep ne bi bil v nasprotju s solidarnostjo skandinavskih držav. Skandinavske države so se že izrazile, da bi bila sklenitev sporazuma med Nemčijo in Dansko koristna za Severno Evropo kot celoto. Danska je 1926 leta sklenila z Nemčijo arbitražno pogodbo. Ta pogodba nima tistega obsega, ki mu ga je Dan-

ska sprva hotela dati. Tembolj pa bi Danska pozdravila sporazum, ki bi znatno izpopolnil pogodbo iz leta 1926.

Izdano je bilo sledeče uradno obvestilo: Ko je nemška vlada predlagala, naj se začne pogajanja za sklenitev pakta o nenapadanju na temelju vzajemnosti, sta obe vladi izmenjali misli, kar je dovedlo do sledečega rezultata. Danska vlada, ki je že prej odgovorila Nemčiji, da se ne čuti ogroženo, je sedaj sporočila, da je pripravljena stopiti v pogajanja za sklenitev nenapadalne pakta, ki bi potrdil obstoječe prijateljske in sosedne odnose in s čemur bi se izrazila volja obeh držav, da druga napram drugi ne bosta uporabljali nasilnih sredstev za reševanje medsebojnih vprašanj.

Osebnosti

Belgrad, 19. maja. AA. Z odlokom ministrstva za trgovino in industrijo so določeni (za predsednike komisije pri končnih izpitih za šolsko leto 1938-39: na srednji tehnični šoli v Ljubljani Josip Reiser, ravnatelj srednje tehnične šole v p.; na Trgovski akademiji v Ljubljani Ivan Kon. ravnatelj Trgovske akademije v p.; na Trgovski akademiji v Mariboru Mihael Preželj, šolski nadzor-nik banske upr. v Ljubljani; in na moški Obetni šoli v Kranju Mihael Preželj, šol. nadz. ban. upr.

Belgrad, 19. maja. m. Upokojena sta jetniška paznika Ignac Ploj pri Okrožnem sodišču v Mariboru, in Matej Veršek pri Okrožnem sodišču v Celju.

Belgrad, 19. maja. m. Z odlokom pomočnika finančnega ministra so prestavljeni Marko Madžarič, poverjenik finančne kontrole, iz glavnega oddelka v Šoštanj na glavni oddelke na Makarsko; Franc Tominc, poverjenik finančne kontrole, iz Makarske na glavni oddelke v Šoštanj; Benjamin Kocijan, poverjenik finančne kontrole, iz glavnega pomorskega oddelka iz ladje Oplenac na glavni oddelke Preko. — Imenovani so za poverjenike finančne kontrole 10. skupine: Janez Sedej, Ivan Gorisek, Marjan Klobučar, Franc Prebil, Franc Videnič, Martin Tomažič, Benjamin Kocijan, Mihael Lončar. — S kraljevim ukazom je napredoval v 4-2 Anton Janko, konzultor apostolske administrature v Petrogradu.

Ribbentropa ne bo v Bukarešti

Pariz, 19. maja. m. »Petit Parisien« poroča iz Bukarešte, da nemški zunanji minister v Ribbentrop ne bo obiskal romunske prestolnice 24. t. m., kakor je bilo rečeno. Nemški zunanji minister bi ob tej priliki vrnil obisk romunskemu zunanjemu ministru Gafencu.

Šah v Stuttgartu

Stuttgart, 19. maja. AA. Peto kolo mednarodnega šahovskega turnirja je bilo končano ter je stanje sedaj sledeče: Bogoljubov 4 točke, Engels in O'Kell 3 in pol, dr. Vidmar 2 in pol in ena neodigrana partija, Kinlenger in Richter 2 in pol, Eliskases in Foltis 2 in ena neodigrana partija, Staldi 1 in pol in ena neodigrana, Grob in Sili 1 in ena neodigrana partija.

Sidor — slovaški poslanik pri Vatikanu

Bratislava, 19. maja. AA. Havas: Slovaška vlada je prosila dovoljenje za bivšega predsednika vlade Karla Sidorja za slovaškega poslanika pri Sveti stolici.

Češka armada — 7000 mož

Praga, 19. maja. AA. Reuter: Po poročilih tukajšnjega časopisa bo nova češka obrambna armada štela 7000 vojakov oboroženih s puškami.

Zastoj v pogajanjih med Anglijo in Rusijo

London, 19. maja. b. V angleško-sovjetskih pogajanjih je spet nastala kriza. Istočasno se je vodila danes dopoldne v poslanski zbornici zunanje-politične debata in je sovjetski veleposlanik Majski obiskal svetovalca britanske vlade sira Roberta Vansittarda ter mu izročil opomin sovjetske vlade. Vsebina tega opomina je zelo iznenadila Vansittarda, ker je Sovjetska Rusija sporočila, da nima nobenega interesa več na nadaljnjih pogajanjih, ako se britanska vlada ne odloči za to, da prizna načela popolne vzajemnosti obeh držav glede obrambe miru. V Londonu imajo vtis, da je zadnjih 24 ur nastal zastoj v Londonu in Moskvi.

Jutri sestanek našega zun. min. z Gafencom

Belgrad, 19. maja. AA. Na pristojnem mestu potrjujejo vest o bližnjem sestanku zunanjega ministra Cincar-Markoviča z romunskim zunanjim ministrom Gafencom. — Sestanek bo v nedeljo, 21. t. m. na Donavi. Sestanek bo zasebnega značaja, namen mu bo pa izmenjava informacij.

Jugoslavanski

gospodarski strokovnjaki v Nemčijo

Belgrad, 19. maja. AA. Danes je odpotovalo v Nemčijo naše trgovinsko zastopstvo, ki ga vodi pomočnik zunanjega ministra Milivoja Pilja. Naše zastopstvo bo po običajni praksi tudi tokrat sodelovalo z nemškimi strokovnjaki v okviru stalnega jugoslavansko-nemškega gospodarskega odbora, ki bo zasedal v Kölnu. Predmet razgovorov stalnega odbora bo, kakor je bilo že prej sporazumno določeno, v prvi vrsti gospodarska vključitev Češke in Moravske v Nemčijo in s tem v zvezi tudi ureditev novonastalih odnosov z jugoslovanskim gospodarstvom. Znano je, da je Jugoslavija imela s Češkoslovaško široke gospodarske vezi na podlagi preferencialnih sporazumov. Zdaj je vse to treba spraviti v sklad z razmerami, ki so nastale med češkomoravskim protektoratom in jugoslovanskim gospodarstvom.

Razen pomočnika zunanjega ministra Milivoja Pilje so v našem zastopstvu še prvi podguverner Narodne banke dr. Ivo Belin, načelnik v ministrstvu za trgovino in industrijo dr. Lazarevič, načelnik v trgovinskem ministrstvu dr. Sava Obradović, višji inšpektor v kmetijskem ministrstvu Milan Tupajič, upravnik zavoda za pospeševanje zunanje trgovine dr. Miljutin Petrovič, generalni ravnatelj Prizada Edo Marković in šef odseka v Narodni banki dr. Nenad Pevac.

Spopadi na Korčuli

Kakor poroča »Katoliški tjednik« iz Blata na otoku Korčuli, so se ob cerkveni slovesnosti v čast sv. Vincenca zgodili veliki izgredi. Cerkvenih slovesnosti in procesije so se udeležili tudi križarji, organizacija katoliške hrvaške mladine. Razni antifašistični krogi pa so uprizorili zoper nje velike demonstracije ter so celo kričali: »Razdenimo cerkve... oltarje... pobijmo popele! Klicali so tudi zoper papeža in križarje. List pravi, da so to organizirali pristaši tako imenovane ljudske fronte in komunisti.

Belgrajske novice

Belgrad, 19. maja. AA. Ministrski svet je na predlog ministra za gozdove in rudnike predpisal uredbu o organizaciji gozdnih industrijskih podjetij Sipad d. d. Uredba je rezultat dolgoletnih izkušenj, ki si jih je pridobilo podjetje pri svojem poslovanju, prav tako pa tudi ministrstvo za gozdove in rudnike. S to uredbo se ureja pravni in finančni odnos med državo in gozdnim industrijskim podjetjem Sipad d. d., ki se reorganizira na podlagi strokovnega in racionalnega dela, da bi mogel čim boljše poslovati ob poostritvi kontrole dela in odgovornosti uprave tega podjetja. S to uredbo se odstranjajo tudi vzroki, ki so preprečevali podjetju popolnoma samostojno in neodvisno poslovanje.

Belgrad, 19. maja. AA. Ministrski svet je na predlog poštnega ministra in na podlagi § 94 finančnega zakona za 1939-40 predpisal uredbu o ureditvi ministrstva za trgovino in industrijo.

Belgrad, 19. maja. AA. Zunanji minister Cincar-Marković in italijanski poslanik na našem dvoru Mario Indelli sta podpisala danes v kabinetu zunanjega ministrstva sporazum, s katerim se končevalno rešujejo vsa vprašanja v zvezi z izvajanjem zakona o likvidaciji agrarnih odnosov v bivši pokrajini Dalmaciji od 19. oktobra 1939 na italijanske državljane.

Belgrad, 19. maja. m. V današnjih Službenih novinah je objavljena uredba z zakonsko močjo o organizaciji in delovanju gozdnega industrijskega podjetja Sipad a. d.; nadalje navodila fin. ministra za izvrševanje odredbe § 12. finančnega zakona za leto 1939-40, ki se nanaša na poseben doprinos ter postopanje, ki ga je predpisal prosvetni minister pri sklepanju glede ureditve šolskih knjig v ljudskih, gospodinjstkih, meščanskih, srednjih, učiteljskih in drugih srednjih strokovnih šol v resoru prosvetnega ministra.

Belgrad, 19. maja. AA. Drugi festival narodnih iger in pesmi na belgrajskem velesejmu, ki so ga priredili belgrajski častniki, je začel snoči prosvetni minister Stevan Čirič s svojim govorom.

Belgrad, 19. maja. AA. Predsednik upravnega odbora narodne skupščine dr. Dimitrijevič je sklical odborovo sejo za torek, 23. t. m. ob 10 dopoldne v dvorani upravnega odbora narodne skupščine.

Belgrad, 20. maja. AA. Odbor za prirejanje mednarodne razstave v Parizu je povabil našega trgovinskega ministra Jevrema Tomiča, naj obišče letošnjo razstavo. Minister Tomič se je temu povabilu odzval in bo v ponedeljek zvečer s simptomskim orientekspresom odpotoval v Pariz, kjer bo ostal 2-3 dni.

Umrla nam je danes, dne 19. maja, naša srčno ljubljena soproga, mamica, hči, sestra, svakinja in teta, gospa

Vlasta Bitenc roj. Rajšp

učiteljica v Ptuj

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, 21. maja ob 15.30 iz hiše žalosti v Ptuj, Vičava 52 na mestno pokopališče.

Ptuj, dne 19. maja 1939.

Žalujoči: Rudolf Bitenc, soprog; Majda, Breda, hčerki; Josip Rajšp, oče; Milan, Zoran, brata; Marica, sestra, in ostalo sorodstvo.

Papež v lateranski baziliki

Veličasten sprejem svetega očeta, ki je prvič stopil izven vatikanske države

Rim, 10. maja. t. V četrtek 18. t. m. se je podal papež Pij XII. v lateransko baziliko, v kateri je, kakor znano, škofjski sedež mesta Rima, ki pripada vsakemu papežu. To slovesnost so praznovali vsi papeži na posebno viden način, od l. 1846 pa te slavnosti ni več bilo. Takrat se je podal v lateransko baziliko papež Pij IX., za njim pa do l. 1929, ko se je sklenila sprava med italijansko državo in Cerkvijo, te slavnosti ni več bilo, ker so bili papeži po zavzetju Rima 1870 leta ujetniki v Vatikanu. Papež Pij XI. se je sicer po spravi s Italijansko državo peljal v lateransko baziliko, da jo sprejme v posest, kakor se glasi uradni izraz, »biti pa ni nobene posebne slovesnosti, razen da je pozdravil papeža rimski senator, ki velja za prvega meščana Rima.

To pot pa je bil vhod papeža Pija XII. v lateransko baziliko zelo slovesen. V lepo okrašenem veličastnem templju so bile tribune za najvišje dostojanstvenike države, za papežev dvor in za diplomatični zbor ter za državne oblasti in za rimsko nobiliteto. Iz Vatikana se je pomikal sprejeto s papežem na 10 avtomobilih. Avtomobil, v katerem se je peljal papež s svojim nadkomornikom megr. Meha di Sant'Elia, je bil odprt, na radiatorju pa je bila zastavica v papeževih barvah. Papeža je priščno pozdravljali gost spalir ljudstva. V ogromni veži lateranske palače je bila častna četa palatinske garde z zastavo in godbo, ki je zaigrala papeževo himno. Papeža je pozdravil rimski vice-guverner s svojim velikim spremetvom. V palači je papeža sprejel ves kardinalski zbor, kar ga je v Rimu, in potem so

papeža na sedmih gestatorjih nesli v baziliko, v kateri je bila ogromna množica. Pred baziliko je pehotni polk s konjeniškim polkom izkazal papežu čast.

Ko je papež stopil s sedmih in kleče poljubil križ, ki mu ga je prinesel generalni vikar lateranskega kapitlja, se je podal papež na svoj prestol. Tu mu je generalni vikar kapitlja izročil dva ključa bazilike: enega zlatega, drugega srebrnega. Potem se je vršila slovesna služba božja, ki jo je služil papež. Pevci siktinske kapele so pod vodstvom mojstra Perosija peli mašo Palestine.

Medtem se je pred baziliko nabralo ogromno ljudstva, ki je pričakovalo blagoslova z veličastne lodijske lateranske bazilike. Ko se je papež prikazal na lodijski, so zaigrale vojaške godbe, so se elišala povelja in so vse čete ob zvokih papeževe in kraljevske himne izkazale papežu čast. Ob 12.45 je sv. oče podelil ljudstvu svoj slovesni blagoslov.

Papež nadaljuje svoje delo za mir

Pariz, 19. maja. Papež Pij XII. intenzivno nadaljuje svoje posredovanje za mir, oziroma za izboljšanje evropskega položaja. Tudi apostolski delegat v Washingtonu je dobil nalog, da stopi takoj v zvezo s predsednikom Rooseveltom. Zlasti pa sta bila važna dva razgovora, ki jih je imel papež Pij XII. 8. t. m. z italijanskim in francoskim poslanikom v Vatikanu.

Državni udar v Boliviji

Nemški polkovnik Busch - diktator - V ozadju je borba za petrolejska bogastva

La Paz, 19. maja. AA. Havas: Predsednik Bolivije Busch (ki je po rodu Nemec) je izdal poslanico na ljudstvo, v kateri pravi, da Bolivija želi najgloblje razumevanja z vsemi državami, posebno pa še s sosednjimi zaradi ohranitve miru in spoštovanja ozemeljske nedotakljivosti. Poslanica poudarja, da bo Bolivija pristopila k vsakemu gibanju, ki bi imelo za cilj ustanoviti zvezo ameriških narodov, kakor tudi k vsaki organizaciji, ki bi šla za tem, da se odpravijo carinske ovire. Moja vlada — tako pravi predsednik Busch v spomenici — nima nobene sličnosti s tujimi vzori. Sedanja vlada ne bo dovolila, da bi kdo bolivijcem narodu kratil pravice in svobodo ter bo vztrajala pri tem, da se ohrani ustava iz leta 1938.

Polkovnik Busch — ki je 35 let star — je s pomočjo armade izvedel državni udar in uvedel diktaturo po zgledu totalitarnih držav. Z državnim udarom je razpuštil parlament in vse obstoječe politične stranke. Verjetno bo Busch skušal sedaj uresničiti svojo staro zamisel o »stanovski državi« ter se bo hotel nasloniti na etnoveško skupščino, ki naj bi se sestala in totalitarni režim potrdila.

Polkovnik Busch je l. 1936. po zaključku vojne v Gran Chacu, kjer se je izredno odlikoval, s pomočjo svojih bojnikov vrgel takratno vlado in najprej ustanovil tako imenovano »socialistično vlado«. Koj nato je vrgel še predsednika republike polkovnika Torro in se pustil sam izvoliti za vladarja države.

Najbolj značilen njegov ukrep še pred dr-

žavnim udarom je bila razlastitev vseh posesti, ki jih je imela severno-ameriška petrolejska družba Standard Oil v Boliviji. Vse to je sedaj prešlo v državno last. Nastopila je huda napetost z Zedinjenimi državami. Sedanjí prevrat je brzokone Buschev odgovor na rovarjenje severnoameriškega petrolejskega kapitala, ki si je prizadeval Buscha vreči in spraviti na predsedniško mesto sebi bolj naklonjenega človeka.

Busch ima sedaj vso oblast v svojih rokah, toda v svojem prvem proglasu — zgoraj objavljam drugo — je izrecno poudaril, da ne bo posnemal evropskih fašističnih in narodnosocialističnih vzorov, ampak ustvaril nekaj novega, za Bolivijo prikladnega. Busch je tudi dejal, da je moral napraviti državni udar, ker je državi pretila gospodarska katastrofa. Ker so bile do sedaj južnoameriške države pogostokrat le igrače v rokah med seboj se borečega kapitala Severne Amerike, Anglije, Japonske in v zadnjem času tudi Nemčije, je verjetno, da Buscha nikakor ne čakajo mirni dnevi, ker si bodo nasprotniki že prizadeali, da ga odstranijo s pomočjo kakšnega drugega »državnega udara«.

Zelo zanimivo so bile vesti, ki so krožile zadnje čase in ki so pravile, da hoče Bolivija pristopiti k paktu proti Kominterni. To bi bila prva država na ameriški celinii, ki bi se javno priključila taboru Italije, Nemčije, Japonske in Madžarske. Takšno odločitev Bolivije so spravljali v zvezo z dejstvom, da je Busch po rodu Nemec in pristopen za narodnosocialistične vplive, ki prihajajo v južno Ameriko.

Hudi nemiri v Palestini

Judje protestirajo proti angleški politiki

Pokolji, požigi, pohodi s kamenjanjem ...

Jeruzalem, 19. maja. AA. Reuter. Včeraj popoldne je 15.000 Judov na čelu z glavnim rabinom Herzogom in ostalimi rabini šlo v sprevedu po glavnih ulicah Jeruzalemske judovske četrti in nosilo napise: »Ne bomo se udali vladni politiki, »Nečemo biti majšina pod arabsko vladavo. Na vse zgodaj jutraj so se množice ljudstva zbrale po raznih krajih judovske mestne četrti. Angleški in arabski promet je ustavljen. Na glavnem judovskem zionističnem kolegiju je vihrala zastava na pol droga. Množica ljudstva je pela himno »Hatikvah« ter pela odlomke iz 137 psalma. Do spopada s policijo ni prišlo, ker so judovski voditelji vplivali na ljudske množice, da so se držale disciplinirano. Nekoliko prej je imel glavni rabin Herzog govor, v katerem je poudaril, da je Velika Britanija prelomila besedo.

Včeraj jutraj so demonstrirali judovski vojak, ki so se v svetovni vojni borili za Veliko Britanijo. Arabsko prebivalstvo se v demonstracije ne vmešava in noče dati izraza svojim ču-štvom in mišljenju o »Beli knjigici, o kateri arabski časopisi še niso objavili komentarjev.

Velika protestna zborovanja, ki so potekla v miru, so bila prirejena tudi v judovski mestni četrti v Kairi, kjer je ustavljen vas promet in so zaprte vse trgovine. Policija ni nastopila, čeprav so bili storjeni vsi potrebni varnostni ukrepi in se je spreved pomikal le po določenih ulicah v judovski mestni četrti.

Snočnje manifestacije v Jeruzalemu so postale zelo resne. Policiji se je posrečilo potisniti manifestante, ki so nameravali prodreti do angleškega komisariata, proti judovski četrti. Čete so začele obkoljevati manifestante. Do 21. ure je bilo na angleški strani 10, na strani manifestantov pa 85 ranjenih. 40 ranjenih je bilo prepeljanih v židovsko bolnišnico, kjer ostanejo pod policijskim nadzorstvom.

Manifestantov je bilo več tisoč ter se jim je posrečilo s kamni razbiti na poslopju okrožnega komisariata okna.

V toku snočnih neredov je bilo ranjenih 12 angleških policistov, med njimi več težko, ter okoli 100 Židov.

V zvezi s snočnimi demonstracijami je vlada izdala odredbo, da se prekine električna struja za židovsko četrt. Po Jeruzalemu križarijo vojaške patrole v oklopnih avtomobilih. Za časa sno-

njih manifestacij je bil zažgan neki privatni poštni urad ter neka nemška trgovina. Demonstranti so razbili vse telefonske napeljave v okolici vladnega poslopja. Iz množice je bilo oddanih več strelav proti angleškim policistom.

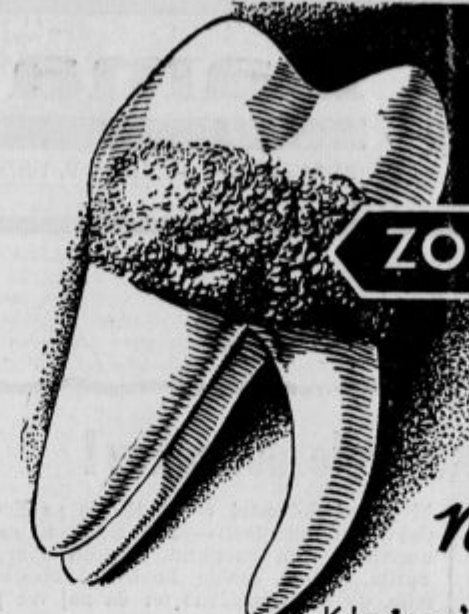
Jeruzalem, 19. maja. b. Pri današnjih židovskih demonstracijah v Jeruzalemu je prišlo do hudega spopada med demonstranti in policijo ter angleško vojsko. Policija ni mogla pomiriti množice mladih demonstrantov s pendreki ter je bila prisiljena poklicati na pomoč vojaštvo, ki je rabilo strelno orožje. Več sto oseb je ranjenih.

London, 19. maja. AA. Vojni ministrstvo poroča, da je bilo pri nesreči, ki se je pripetila danes ob 9.45 v Woolwichu, 5 mrtvih in 6 ranjenih. Do nesreče je prišlo pri polnjenju protiletalskega topa. Uvedena je preiskava.

Dva milijona ljudi je pozdravilo angleškega kralja v Montrealu

Podobni prizori tudi v Ottawi

Quebec, 19. maja. AA. Reuter: Angleški kralj Jurij in kraljica Elizabeta sta iz Quebeca odpotovala v Montreal, kamor sta prišla ob 14.15 po krajšem času. Ko so se v Quebecu posloviili od njiju so se ponovile navdušene manifestacije, kakršne je meščanstvo priredilo včeraj o priliki njunega sprejema. Ljudstvo je vzklikalo Živel kralj! Živela dobra kraljica! Kralj je najprej pregledal kanadsko gardo ter je ob tej priliki bilo oddanih 21 topovskih streljav. Ljudstvo je priredilo kralju navdušene manifestacije. Angleški kralj se je peljal v odprtem avtomobilu po mestu. Vse ulice so v zastavah. Ogromna množica ljudi je bila zbrana na obeh straneh cest koder se je vozil angleški kralj. Računa se, da je bilo na ulicah okoli 2 milijona ljudi. Samo

ZOBNI KAMEN

velika nevarnost!

Kdor še vedno nič ne stori proti nevarnemu zobnemu kamnu, katerega se danes lahko na tako preprost način odstrani, se ne sme čuditi, če se mu zobje s časom razmajejo in prezgodaj izpadejo.

Uporabljajte zato vedno Sargov Kalodont!

Ta izvrstna zobna pasta razkroja s pomočjo učinkovitega sulforicin oleata polagoma, vendar zanesljivo, zobni kamen in prepreči njegovo ponovno tvorjenje. Samo tedaj, če varujete Vaše zobe od zobnega kamna, bodo ostali trdni in zdravi!

SARGOV

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Zjutraj, zlasti pa zvečer

Angleško-francoski nastop proti Japoncem v Šangaju

Tokio, 19. maja. AA. Stefani: Angleške francoske in ameriške pomorske sile so včeraj napravile protestni obhod pred otokom Amoj ter so izkrcale čete z namenom, da zvedo za moči Japoncev. Japonski listi pišejo, da bo morala japonska vlada izvršiti odločne ukrepe, ako ne želi, da bi bile ogrožene japonske pravice v Šangaju in Tienčinu. Postopanje Francije, Anglije in Amerike zahteva odločne protiukrepe. Izkrcanje tujih čet na otoku Amoj dokazuje, da želijo tuje sile preprečiti ustvaritev novega reda v Aziji. Listi zahtevajo, naj Japonska ne ostane dolžna odgovora, ter naglašajo, da Angleži še nadalje podpirajo Čangkajško.

Pariz, 19. maja. AA. Po pisanju današnjih francoskih listov so bile ameriške, angleške in francoske čete prisiljene izkrcati se na otoku Amoj. V zvezi s tem naglašajo listi, da je položaj na Daljnem vzhodu tak, da so morale omenjene tri velesile odločiti se za ta korak, da bi zavarovale svoje življenjske interese.

Honkong, 19. maja. b. Po zadnjih novicah so Japonci umaknili vse svoje čete iz mednarodne naselbine v Kulangsu. Britanske, francoske in ameriške vojne ladje so še naprej ostale v luki Amoj, dokler se položaj povsem ne izbistri.

Nova miroljubna izjava Mussolinija

Rim, 19. maja. Izve se, da bo Mussolini imel še en govor o mednarodnem položaju, in sicer v nedeljo, 21. t. m. v Aostii.

Opazja se zopet prizadevanje nekaterih političnih in diplomatičnih krogov, da bi se z Italijo zopet navezali boljši odnosi, ker bi moglo to bolj nego vse drugo doprinesiti k pomirjenju v Evropi. Italijanski merodajni krogi odgovarjajo, da so za vsako miroljubno akcijo, da pa se mora opustiti vsaka misel na to, da bi se os Rim-Berlin oslabil.

Poljska-Nemčija

Znaki, da napetost popušča

Varšava, 19. maja. Splošno zanimanje vzbuja članek, ki je izšel v poluradni »Gazeta Polska«, katerega smatrajo diplomati za dober znak sredi položaja, čigar napetost je rasla od dne do dne. »Gazeta Polska« najprej navaja zgodovino odnošajev med Poljsko in Nemčijo in pravi nato, da sedanega položaja ni mogoče delj vzdržati. Ker bi vojska ne koristila nikomur — pravi list — in ker tudi nemška vlada tako misli, lahko sklepamo, da more napetost med obema deželama ponehati in da razumna ureditev poljsko-nemških odnošajev ni nemogoča.

La Valetta, 19. maja. AA. Reuter: Pred La Valetto (Malta) sta trčila drug v drugega dva angleška rušilca. Škoda je neznatna. Tudi človeških žrtev ni bilo.

Tožen spomin

Ob 950 letnici krstnega dne ruskega velikega kneza Vladimira je papež Pij XII. poslal kardinalu Tisserantu, ki si najbolj prizadeva za vzhodne kristjane, pismo, čigar misli so v sedanjem času velikega pomena. Obenem je papež sklenil, da se letos dne 21. maja praznuje ta dogodek v prvič v cerkvi sv. Petra s sv. liturgijo po slovanskem vzhodnem obredu.

V svojem pismu pravi papež, da bo slovesni službi božji v spomin pokrščenja velikega ruskega naroda pred skoro tisoč leti prisostvoval sam, da se čim bolj poudari slava tega dne. Spomnimo se velikega kneza sv. Vladimira, kako se je bilo navdušilo njegovo srce za krščansko vero sredi temnega barskega življenja, kateremu je bilo predano njegovo ljudstvo, kako je ta njegova vera pognala žlahtne sadove v njem in v vsem velikem ruskem narodu in kako je vzplamtelo njegovo srce za krščansko omiko, da bi svoje ljudstvo povzdignil v vrsto krščanskih narodov! Vojščak, ki je bil prej trd, surov in neumljen, kakor vsa njegova okolica, se je ves plemenitil, je uvedel lepe nрави med ljudstvo in postavil rusko državo na temelj krščanske humanitete. Tudi v Rusiji se je pokazalo, kar je izkusilo in izkuša človeštvo povsod, kamor zasveti Kristusov nauk: da se namreč obenem tudi izpremenijo družabne razmere in odnosi v urejeno občestvo, v katerem vladata mir in pravica, ker se ljudje zavejo, da so otroci božji, ki nosijo v sebi neskončno dostojanstvo svoje nesmrtni duše in po tem uredijo tako svoje osebno življenje, kakor svoje javne zadeve. Dragi kardinal — tako nadaljuje papež — sv. Vladimir je imel tesne stike s stolico sv. Petra v Rimu ter ji večkrat izkazal svojo globoko sinovsko vdanost, kakor je bila tudi njegova babica sv. Olga vdana nasledniku Prvoapostola. Ko se spominjamo tistega srečnega trenutka, pa se naše srce globoko razžalosti, če pogledamo današnji položaj Rusije in njen pobožni narod, katerega vero grdo preganjajo ter delajo čestokrat krvavo nasilje tistim, ki se oklepajo evangelija, katerega je sprejel sv. Vladimir in z njim razsvetlil svoj narod in deželo. Zato se obračamo zlasti k presveti Materi božji, ki jo ruski narod toliko ljubi in časti, da bi Bog ganil srce vladajočih, in jim vdihnil duha pravičnosti, da bi zopet podarili ljudstvu svobodo, da izpoveduje svojo vero, brez katere ni prave omike in trdne vlade.

Ob teh plemenitih besedah Pija XII. se spominjamo dvajsetih let, kar vladajo v Rusiji Sovjeti. Kaj bi danes pomenila Rusija v svetu in predvsem v Evropi, če bi v njej vladala prava demokracija; oprta na krščansko narodno izročilo ruskega duha! Kako vse drugače bi vplivala taka velika in resnično svobodna Rusija na dogodke po minuli vojni in kako vse drugače bi bili varovani slovanski narodi, če bi po krivdi Sovjetov ne bila ta dežela izločena iz kulturnega kroga krščanskih narodov sveta, da služi za predmet eksperimentov tretje internacionale. Borba proti krščanski veri je največja nesreča, kar jih je moglo zadeti rusko državo. Toda s papežem vred upamo vsi, da bo krščanstvo v Rusiji zopet vstalo iz katakomb k življenju in Rusiji vrnilo njeno pravo nalogo in poslanstvo v svetu.

Premiera
ZARAH
LEANDER
velefilma

Dama v modrem

(BLAUFUCHS) — Režija V. Turžansky Soigranci: Willy Birgel, Paul Hörbiger, Karl Schönbock in Jane Tilden

Gospodarstvo

Decentralizirajte kontrole dohodkov!

Kar si ne bi nikdo ne mogel misliti se je zgodilo: Kontrola dohodkov ali kakor se uradno imenuje »kontrola prihoda Generalne Direkcije drž. žel.« je v Subotici. In tako se zdaj pošiljajo vsi računi postaj iz Zelenice, Devdelje, Jesenice, Splita itd. v Subotico in revizija vseh blagajni vrši se zdaj že iz Subotice... Čeprav je bilo ogromno intervencij, protekcij, protestov itd. — vse ni nič pomagalo, kontrola dohodkov je v Subotici, a ravnanje drž. železnice v Subotici je v Belgradu v prostorih kontrole dohodkov v zgradbi prometnega ministrstva ter se imenuje — Direkcija Drž. žel. — Beograd sever...

Dosedanja centralizirana kontrola dohodkov je slovensko dete. Slovenci so tudi sestavili potrebne nove pravilnike, ki so med najboljšimi v Evropi. Slovenci so do leta 1929 in nekaj časa še potem imeli večino v kontroli dohodkov, ker je bil največji del kontrole dohodkov v Mariboru. Takratni vodje so uvideli, da bi bilo iz praktičnih kakor tudi iz državnih ozirov najbolje, da bi se kontrola dohodkov centralizirala v Belgradu. Dobro so vedeli, da bi centralizacija bila v škodo Slovencev, ker bi bil ukinjen glavni del v Mariboru, kjer je mnogo Slovencev dobilo službe in zaslužka, a ker je Slovencev vedno država suprema res so kljub temu forsirali, da se centralizira. In tako so bili oddelki v Mariboru, Ljubljani, Zagrebu in v Subotici ukinjeni se je bilo kont. doh. centralizirano v Belgrad. Kot plačilo je prišlo prehitro. Kmalu potem, ko je bilo vse lepo urejeno, pravilniki izdani itd., je bil načelnik kont. doh. Slovenec kar čez noč, ko je bil odsoten penzioniran, njegov pomočnik pri centralizaciji pa je sam zaprosil za penzijo, ker ni mogel več prenašati vseh šikan, ki so bile naperjene proti njemu.

Vsi protesti in prošnje, posebno Maribora, ker je od tam bilo premeščenih preko 100 zavednih slovenskih uslužbencev, niso nič pomagali, ker potem so naenkrat rekli na merodajnih mestih, da ja ne sme biti takšna institucija tako blizu meje. Ze pred dolgim časom se je pa začelo govoriti, da bo prometni oddelek Direkcije drž. žel. v Subotici premeščen v Novi Sad, ker to zahtevajo merodajni krogi. Temu ni nikdo oporekal, ker prometni oddelek ni bogve kako velik in ker

bi glavni del ostal v Subotici in pa Novi Sad je pač blizu Subotice. — a v Belgradu so drugače umovali — in naenkrat je proti koncu meseca aprila, dobilo osebje kontrole dohodkov obvestilo, da je premeščeno ter da naj vse pripravijo za selitev.

To je prišlo, kakor strela iz jasnega. Nikdo si ni mogel misliti kaj takega. Osebe Direkcije v Subotici je izvedelo o tem mnogo pozneje.

V Belgradu so se podvzeli vsi mogoči koraki na vseh merodajnih mestih, a vse ni nič pomagalo. Našli so si že razumevanja za njih argumente, a takoj so rekli: da Direkcija mora iti iz Subotice iz drugih ozirov. Kontrola dohodkov iz Belgrada v Subotico pa iz nacionalnih ozirov. In tako je kontrola dohodkov v Subotici, kamor so se morali preseliti vsi uslužbenci razen onih sto, ki so se prav tako dosegli, da so bili premeščeni v druge oddelke ali zamenjani za uslužbenice Direkcije, ki so ostali v Subotici. Odslek za povračilo pa je bil že prej izločen ter spojen s komercialnim oddelkom odnosno razdeljen po Direkcijah.

V Subotici je zdaj v pridobitnih krogih silno razburjenje, ker vedo, da je ravnanje zelo važen faktor v prometnem in gospodarskem oziru in ker je Direkcija imela čez 100 več uslužbencev kakor jih ima kontrola dohodkov. So protesti, prošnje, obljubljanje jim pa, da bo Subotica dobila učiteljske, kmetijske, konjiške in žandarmerijske šole, a oni hočejo nazaj ravnanje. Ker njihove prošnje in protesti nič ne pomagajo, so šli v torek, 16. maja s posebnim vlakom korporativno v Belgrad prositi, da bi ravnanje ostalo v Subotici. Pripravljeni so celo poravnati vse selitvene stroške, ki pa niso prav majhni.

Ker se lahko zgodi, da bo njihova opravičena prošnja uslišana, potem postane zopet aktualno vprašanje razdelitve kontrole dohodkov, kakor jo zahtevajo vsi pridobitni krogi in vsa oblastva ravnanstva tako kakor bi bili v interesu kontrole dohodka same in v interesu posameznih pokrajin in kakor se bo moralo urediti prej ali slej! — Nikakor pa ne sme priti zopet v Belgrad kot centralizirana ustanova. — Pri tem pa naš Maribor iz nacionalnih ozirov absolutno ne sme biti zapostavljen. Kesuš.

veljajo odredbe o tem prispevku glede družin z več otroci, da naj ti zavezanci predložijo pristojni davčni oblasti potrebne podatke o številu živih maloletnih otrok. Po točki 8 čl. 19 fin. zakona se odmerja poseben prispevek za one, ki imajo 3 ali 4 žive zakon. otroke, za 1 stopnjo nižje od redne stopnje, v katero spadajo ti davčni zavezanci. Onim davčnim zavezancem, ki imajo 5 ali več maloletnih otrok, se odmerja poseben davek za dve stopnji nižje. Od davčnih zavezancev nad 30 let kakor tudi pri oženjenih in vdovcih brez otrok, se plačuje poseben prispevek po naslednji višji stopnji, ki sledi redni stopnji.

Pomanjkanje klirinških mark

Naš devizni trg trpi že dolgo na pomanjkanju prostih deviz, čijih ponudba daleč zaostaja za potrebo. V klirinških markah pa pomanjkanja ni bilo, sicer je bilo zadnje čase privatnega blaga le malo na trgu, vendar je dajala potrebne množine na razpolago Narodna banka iz svojih zalog.

Sedaj pa je naenkrat Narodna banka uvedla za klirinške marke iste predpise kakor veljajo za nakup in prodajo svobodnih deviz glede prijavljanja povpraševanja in ponudbe. Letočasno je pa tudi omejila svojo intervencijo v klirinških markah. Povpraševanje po markah je zadnje dni zelo naraslo, ker si najbrž uvozniki želijo nabaviti marke prej predno bo mogoče tečaj zvišan. Tako je v sredo znašalo povpraševanje po markah v Zagrebu Rm 700.000, v Ljubljani pa Rm 200.000, privatne ponudbe pa je bilo na zagrebski borzi Rm 5000, na ljubljanski pa Rm 1000. Dočim pa je dosedaj vedno Narodna banka dala na razpolago le toliko klirinških mark, da je bilo krita 60% povpraševanja. Svojo intervencijo je danes še omejila in je bilo krita le 20%.

Med uvozniki so nastala ugibanja po vzrokih te nove politike Narodne banke v trgovanju z klirinškimi markami. Z ozirom na vesti, da je pričakovati povišanja tečaja klirinške marke, se jih je polotila tudi nervoznost, da li bodo mogli potrebo kriti pred napovedanim zvišanjem. Politika Narodne banke se jim ne zdi razumljiva, ker amatirajo, da so njene zaloge klirinških mark začetne, da bi krile celotno potrebo, so pa mnenja, da bodo morali s svojo izgubo plačati dobiček, ki jih hoče Narodna banka doseči pri zvišanju tečaja. Pomanjkanje klirinških mark jim je nerazumljivo tudi z ozirom povečanja naših klirinških terjatev proti Nemčiji.

★

Tečaj državnih železnic. Od 15. maja dalje velja jo na naših državnih železnicah naslednji tečaj: bolandski goldinar 24.10, nemška marka 15.95, zlati frank 14.50, madžarski pengő 12.85, švicarski frank 10.10, poljski zlot 8.43, italijanska lira 2.38, belgijski frank 1.54, češka krona 1.53, francoski frank 1.23, bolgarski lev 0.55, grška drachma 0.41 in romunski lej 0.35 din.

Na parobrodih Jadranske in Dubrovačke plovidbe imajo obiskovalci Ljubljanskega velesejma višjano vozno tako, da se z vozno karto nižjega razreda vozijo v višjem razredu. Za potovanje proti Ljubljani je določen čas od 29. maja do 10. junija, za povratek pa od 5. do 20. junija. Na parobrodih Zetske plovidbe pa velja 50% popust od 20. maja do 13. junija, oziroma na povratek od 3. do 20. junija. Sejemске legitimacije za znižano vozno, na parobrodih se dobe pri kopališčnih poštenstvih in potniških uradih po celem Primorju in na otokih.

Izdajanje odobrenj za izvoz konopje. S svojo okrožnico z dne 16. maja je obvestila Narodna banka, da bo sarna izdajala do nadaljnjega odobrenja za izstavljanje potrdil o zavarovanju valute za izvoz konopje v inozemstvo (brez oziroma na to, če gre izvoz v klirinške ali neklirinške države). S tem je razveljavljen odlok okrožnice z dne 8. marca, in sicer samo glede konopje. Vsi pooblaščenči zavodi morajo takoj dostaviti Narodni banki seznam izdanih potrdil za izvoz konopje v klirinške in neklirinške države, počenši s 1. januarjem 1939 s točno označbo domače trditve, datuma izdaje, količine, vrednosti in države, v katero je šel izvoz.

Somborska kmetijska borza ima svoj občni zbor dne 31. maja 1939 ob 14.

Jugoslovska družba, banka, Zagreb. Vpisani je bil v trg. registru kot član uprave dr. Zelimir Mažuranić.

Naš izseljenec o večini le redko imeli priliko, da bi nas obiskali. Zadnja leta pa so vpeljani organizirani skupinski obiski naših rojakov. Prav je tako, kajti potrebno je, da vzdržujemo žive vezi z izseljenci. Ob vsakem ljubljanskem velesejmu prihajajo večje skupine in tudi letos se jim nudilepa prilika med velesejmom od 3. do 12. junija, ker so tedaj v veljavi vozne olajšave za obiskovalce velesejma v številnih državah. Tako bo n. pr. veljal letos v Nemčiji ter Češko-Moravskem protektoratu 25% popust, v Bolgariji 50%, na Poljskem 33%, v Italiji 30%, v Franciji, Grčiji, Romuniji, in na Madžarskem 25%. Na jugoslovske železnice pa imajo brezplačen povratek.

Nabave koks. V glavnem železniškem ravnanstvu je bila te dni licitacija za nabavo 590 vag. premoga in koks za naše drž. železnice. Cene so bile sicer pri večini ponudnikov iste, le nemški ponudniki so zvišali cene za 9%.

Nova delniška družba v Zagrebu. V Zagrebu je bila osnovana delniška družba »Posoda« za trgovino s kovinskimi proizvodi. Ustanovitelji so: Artur Hirs, Zlatko Senoa in P. Mijatović, vsi iz Zagreba.

Novi upravni odbor Industrije motorjev v Rakovici pri Belgradu. Pri tej družbi katere glavnic je vsa v rokah države, je prenehal trajati mandat članov upravnega sveta: Milan Mih. Stefanović, Miloša M. Mijatovića, inž. Ranišava Avramovića i Milivoja Colak-Antića, na novo pa so bili izbrani: Mileta Obradović, Milan T. Pešić, inž. Peter Senjanović in Aleksander Tadić.

Nad 190.000 kolesarjev šteje Slovenija. Kar je za Američana avtomobil, ta je za Slovenca kolo. Kolesarstvo se pa še vedno razvija, zlasti zadnje čase, ko so dobra kolesa postala cenejša in ko imamo vsako leto dvakrat pravi salon koles na Ljubljanskem velesejmu. Tudi na letošnjem velesejmu od 3. do 12. junija bo velika razstava koles najboljših znamk, še bogatejša kakor prejšnja leta, da si bo lahko vsakdo izbral kolo po svoji volji.

Putnik d. d. v Belgradu ima svoj občni zbor 18. junija ob 11.

Likvidacija. Penkala tvornica, d. d. v Zagrebu, sklicuje občni zbor svojih delničarjev za 31. maj v Zagrebu. Na dnevnem redu je tudi sklepanje o likvidaciji. Podjetje je že pred dalje časa prenehalo obratovati, delniška družba je bila pa ustanovljena že l. 1911.

Zvišanje eskonta na Litvanskem. Litvanska banka je zvišala eskonto obrestno mero od 5 na 7%,

Borze

Dne 19. maja 1939.

Denar

Angleški funt 258

Nemški čeki 13.80

V zasebnem kliringu so ostali tečaji neizpremenjeni.

Grški boni so beležili v Zagrebu 31.50 blago, v Belgradu 31.15—31.85.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 2.622.580 dinarjev, v Belgradu 4.066.000 din. V efektih je bilo prometa v Belgradu 1.161.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaj:

London 1 funt	206.65—209.85
Pariz 100 frankov	116.67—118.97
New York 100 dolarjev	4396.75—4456.75
Zeneva 100 frankov	995—1005
Milan—Trst 100 lir	232.45—235.55
Amsterdam 100 gold	2367.50—2405.50
Berlin 100 mark	1776.12—1793.88
Bruselj 100 belg	751.50—763.50

Ljubljana — Zasebni kliring:

Berlin 100 mark	13.70—13.90
---------------------------	-------------

Ljubljana — Svobodno tržišče:

London 1 funt	256.40—259.60
Pariz 100 frank	144.82—147.12
New York 100 dolarjev	5459.51—5519.51
Zeneva 100 frankov	1233.89—1243.89
Amsterdam 100 gold	2937.61—2975.61
Bruselj 100 belg	932.45—944.45

Curih. Belgrad 10, Pariz 11.78, London 20.8225, Newyork 444.75, Bruselj 75.70, Milan 23.40, Amsterdam 238.75, Berlin 178.425, Stockholm 107.25, Oslo 104.62, Kopenhagen 92.95, Praga 15.20, Varšava 83.75, Budimpešta 87, Atene 890, Carigrad 360, Bukarešta 825, Helsingfors 9.1825, Buenos Aires 102.5, Sofija 540.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 457.50—462

v Zagrebu 460 —461.50

v Belgradu 459 —461

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99—102, agrarni 59—62, vojna škoda promptna 457.50—462, begunsko obveznice 88—89, dalm. agrarni 86—88, 8% Blerovo posojilo 101—103, 7% Blerovo posojilo 93—95, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. posojilo 99 denar. — Delnice? Narodna banka 7400 denar, Trboveljska 180—200.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 99.50—100.50, agrarni 59.50 denar, vojna škoda promptna 460—461.50 (461), begunsko obveznice 287.50 denar, dalm. agrarni 86 denar, 4% severni agrarni 60.50—60.75 (60, 61), 8% Blerovo posojilo 101.50—102, 7% Blerovo posojilo 94—95 (94.75), 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. posojilo 99 denar. — Delnice: Narodna banka 7400 denar, Priv. agrarna banka 214—216 (214), Trboveljska 180—185, Gutmann 43—51, Sladk. tov. Osijek 75—90, Isis 23 denar, Jadr. plovidb. 300—310.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 101—102, agrarni 61—62, voj. škoda promptna 459—461 (459.50, 459), za konec maja (459), za konec junija (458.50), begunsko obveznice 89.89.25 (89), dalm. agrarni 87.25—87.50 (87.50), 4% severni agrarni 60.25—60.75, 6% šumake obv. 85.50—85.75, 8% Blerovo posojilo 102—103 (102.50), 7% Blerovo posojilo 93.25—93.50 (93.25), 7% posojilo Drž. hip. banke 100—103, — Delnice: Narodna banka 7400 denar, Priv. agrarna banka 216—218.

Žitni trg

Novi Sad. Ječmen bač. srem. 162—170. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena; Promet srednji.

Sombor. Pšenica: bač, sred. bač, bač. okol. Novi Sad, bač. okol. Sombor 140—142, gornja bač. kasa duplikat 141—143, srem. kasa dipl. 140—142, južna ban., gornja ban. 140—142, bač. ladja Kanal 140—142, bač. ladja Begej 140—142, bač. Tisa šlep I in II 142—144, bač. ban. ladja Dunaj 141—143, srem. ladja Sava 138—140. — Oves: bač, srem., slav. 147—149. — Rž: bač. 135—137.50. — Ječmen: bač. okol. Sombor 165—170, srem. 165—170. — Koruza: bač. prompt. 100—102. — Moka: bač. Og. 230—240, 210—220, 190—200, 170—180, 145—155, 115—120. — Otrobi: bač. 110—112, srem. 108—108. — Fižol: bač. 2% 300—305. Tend. lahka. Promet srednji.

Srečke Rdečega križa

Na 102. zbranju srečk Rdečega križa dne 15. maja so bile izžrebane naslednje serije za amortizacijo: 60, 172, 229, 321, 583, 1452, 1477, 1644, 3716, 4363, 4959, 5013, 5334, 5469, 6142, 6434, 6611, 6810, 7158, 7279, 7376, 7420, 7433, 7849, 8044, 8666, 8924, 9024, 9286, 9374.

Nadalje so bili izžrebani naslednji dobiki:

ser.	št.	dob.	ser.	št.	dob.
68	12	200.—	6098	40	50.—
302	97	50.—	6345	60	50.—
626	19	50.—	6888	89	200.—
676	3	50.—	7227	86	50.—
705	28	50.—	7416	16	50.—
1548	1	50.—	7525	71	200.—
2426	68	50.—	7563	70	50.—
2727	24	200.—	7956	79	50.—
3450	48	500.—	8464	18	50.—
3575	88	100.000.—	8606	51	50.—
3912	53	50.—	8858	6	50.—
4185	84	50.—	9158	50	200.—
5642	64	50.—	9350	94	50.—
5763	15	1.000.—	9823	34	50.—

Tobačne srečke

Na 131. zbranju tobačnih srečk so bile izžrebane za amortizacijo tele serije: 149, 265, 448, 1092, 1488, 1583, 1598, 1897, 1947, 2143, 2165, 2213, 2283, 2416, 2579, 2591, 2693, 2897, 3167, 3195, 3400, 3405, 3461, 3514, 3577, 4070, 4088, 4174, 4291, 4483, 4677, 4934, 5113, 5548, 5783, 5781, 5909, 6023, 6252, 6267, 6367, 6391, 6420, 6615, 6657, 6880, 6963, 7192, 7637, 7669, 7728, 7917, 8071, 8075, 8228, 8337, 8525, 8813, 9061, 9079, 9116, 9275, 9448, 9593, 9629, 8929, 9901.

Nadalje so bili izžrebani naslednji dobiki: serija 4144 št. 88 15.000 din; ser. 4903 št. 97 1.000 dinarjev; ser. 3808 št. 46 500 din; ser. 6808 št. 23 500 din; po 100 din. ser. 2251 št. 74, ser. 2466 št. 11, ser. 2594 št. 47, ser. 4257 št. 86, ser. 4331 št. 19, ser. 4446 št. 35, ser. 4451 št. 33, ser. 5217 št. 36, ser. 7073 št. 28, ser. 9000 št. 21; po 50 din. ser. 724 št. 45, ser. 956 št. 44, ser. 5009 št. 10, serija 5116 št. 1, ser. 6207 št. 67, ser. 6559 št. 59, ser. 6635 št. 32, ser. 7343 št. 98, ser. 8813 št. 30, ser. 9211 št. 8.

Danes premiera!

Dedič milijonov

V gl. vlogi priljubljeni in zelo popularni komik **Heinz Rühmann**
Produkcija: Majestic film, Berlin

Kino Sloga tel: 27-30

(Fünf Millionen süßen einen Erben) — Heinz Salfner — Oskar Sima

Izredno zabaven film, vedrega razpoloženja in izvrstne komike. Vam nudi 2 uri prijetne zabave in veselega razvedrila

Stanje Narodne banke

Objavljeni izkaz Narodne banke za 15. maj kaže naslednjo sliko (vse v milij. din, v oklepajih razlika in primeri s stanjem dne 8. maja 1939):

Aktiva: zlato v blagajnah 1906.8 (+0.25), zlato v inozemstvu 10.8 (skupna podlaga 1917.6 (+0.25), devize izven podlage 436.64 (-71.75), kovani denar 302.15 (+5.5), posojila: menična 1731.26 (+13.1), lombardna 140 (-107.405), skupno posojila 1872.07 (-94.35), efekti rez. sklada 239.36 (+1.0), razna aktiva 2088.07 (-1.1).

Pasiva: bankoveci v obtoku 7274.3 (minus 114.6), terjatve države 80.3 (+48.9), žirovni računi 930.2 (-13.05), razni računi 579.5 (-72.6), skupno obveznosti po vidu 1590.0 (-36.746), obveznosti z rokom 30.0, razna pasiva 248.24 (-9.0).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 8864.3 (-151.34), skupna podlaga s premijo 2464.14 (+0.32), od tega samo zlato v blagajnah s premijo 2450.3 (+0.32), skupno kritje 27.79% (v prejšnjem izkazu 27.32%), od tega samo zlato v blagajnah 27.64 (27.17)%.

Izkaz kaže znatno zmanjšanje deviznega zaslada, kakor ga že dolgo časa nismo zabeležili.

Razveseljuje pa je, da so se zmanjšala v veliki meri lombardna posojila banke, menična pa so celo nekoliko narasla. Med obveznostmi so zlasti narasla dobroimetja države, dočim so se druge ob-

veznosti banke zmanjšale. To je vse imelo za posledico veliko zmanjšanje obtoka bankovcev in povečanje odstotka kritja.

Izkazi zadnjih tednov nam kažejo naslednjo sliko (v milij. din):

mesec (v letu, letu)	zl. zaklad	devize	posoj.	ob. bank.	žirovni rač.
31. marca	2461.6	438.3	1675.6	6805.9	855.2
8. aprila	2461.9	426.2	1685.6	6845.15	838.1
15. aprila	2462.1	403.2	1716.3	6930.5	811.94
22. aprila	2462.8	414.55	1771.25	7070.06	806.8
30. aprila	2462.9	485.05	1975.54	7423.45	834.67
8. maja	2463.8	508.9	1966.4	7388.9	843.20
15. maja	2464.14	436.64	1872.07	7274.3	930.2

Ob majniških praznikih:

Pomlad je tu...

Trije majniški ledeni svetniki so za nami in po vseh izročilih sodeč bi že morali zavladati lepši dnevi, ki prav v tem mesecu najlepše dehte. Pomlad je že davno nastopila po razdelitvi letnih časov, sonce je že močno, kadar prodre skozi čemerost neba, in površniki ter debele suknje so že kar pretežke. Toda izza ogla zaveje še oster veter, ki je posebno občutljiv tistim, ki tožijo nad raznimi nahodi in drugimi takimi nezgodami. Toda vsi taki učinki niso skorajda več nevarni; kratki in prehodni so, kakor so še kratke in blažljive sapice, ki vendarle že švigajo tako toplo čez človeka kakor lastavice, ki so že prepletle svoja gnezda s prvim mahom pomladi.

Lepi so taki prazniki v maju in vse polno jih je. Križev teden je stalno v mesecu maju in je ves kakor en velik, lep praznik. Tri dni zaporedoma se razvrščajo iz naših farnih cerkva procesije, po poljih, vaseh in stezah in na predvečer glavnega praznika vnebohoda se procesija navadno poda na najdaljšo pot, do najbolj oddaljene podružnice ali znamenja. Nad njimi pa plava tri dni zaporedoma drobna molitev človeških src, ki prosi blagoslova za polja, družino in srečo duhovnega življenja. Molitev je skromna, skoraj preliha in zablešči v pomladno sonce tako šemeče, kakor začemni utrjene človeške oči premočan solnčni žarek, ki prodre v nas z vso toploto kljub hladnim sapam.

Poslej bo pa to sonce sijalo nad nami zmeraj bolj vroče, potilo nas bo v žarečem poletju in se sklanjalo nad nami, ko bomo ob prvih dneh jeseni začeli trgati zemlji njene sadeže.

Toda ta spomin je bil le hipen in bežen, kakor je bila hipna in bežna ta raztresenost v naši molitvi križvega tedna. Zato je treba še globlje zadoneti s polnimi prsi v pomladansko dan ostro in jasno vsako prošnjo rožnega venca, kakor je trd in močan korak, ki bije ob zemljo, da včasih kar zadoni.

Za našega kmečkega trpina je pomlad le del skrbnosti in muk, ki se ponavljajo iz dneva v dan, iz leta v leto skozi vse življenje, kakor dolg tovrni vlak, ki mu ni videti ne konca ne kraja. Razlika je v tem samo ta, da so dnevi vsega leta več ali manj obloženi. V pomlad smo se spustili samo s prazničnimi oblekami, ki pa so bile že za Veliko noč nove, tudi naši domovi so bili že tedaj preplešani, belo in monotonno, to pa zato, da jih nato še lepše objame venec narave, ko naše hišice komaj še bleščeče skozi šopke in cvetje prvega pomladnega veselja. Kmet pa si ne deli leta na

četrtine, kaj šele na polovice. Zanj šteje delo in trpljenje kvečjemu samo od zime do zime. Letos je z vrlim vitežem sv. Jurijem še premagal zimskega zmaja, prihodnja zima pa ga že lahko potisne ob zapeček, če ga ne sune zgaranega in izčrpanega že v globlji počitek.

Zato pa je lažji in brezbržijski korak naše mladine v to prelepo pomlad. Pri mladini pa se leto deli že kar v polovice, včasih je bilo po šolah leto še tako muhasto, da se je hotelo deliti celo v četrtletja. Ta polletja so včasih huda, grenka in v drobnih otroških srcih le prepogosto vzpirajo prve življenjske žalostje.

Stari časi, ki so po izročilu morali biti baje mnogo lepši od današnjih, so zavlekli konec leta globoko v sredino poletja. Kakor pozimi, tako se je v tistih vročih poletjih neredko zgodilo, da so nas profesorji pogladi domov, ker je bilo v razredu prevroče, dočim se je bilo v zimi, mogoče izmuzniti pouku na ta način, da je v šoli zmanjkalo premoga in je bilo v razredu zopet premrzlo. Sedaj pa se drugo šolsko polletje začenja tako rekoč v pomladi in tudi utone v pomladi. V tem križevem tednu je bilo po naših učilnicah in šolskih razredih vse polno dela, včasih celo samo »slučajnega« delala, če se je pomladanska razvrstitev mladine skušala izmotali do boljše reda z nedolžno šalo ali ukano. Ko bo prelepi maj izginil za ogrom, se bodo tudi po naših srednjih šolah zaprla vrata in ostala zaprta tja do zgodnje jeseni.

Mladina ima to srečo, da živi svoje življenje tako hitro in brezskrbno, da bi bilo res predolgo, če bi leta šteli kar po koledarju. Leto se razdeli v najlepši del tega časa se zabije na počitnicah na taborenjih in potovanjih, ko jih bo lahko do mozga ožgalo vroče poletje.

Toda s tem štetjem let niso zadovoljni samo naši mladi. Vsi, ki hočejo biti mladi, zapljuje sedaj ob pomladi v to smer. Mestni ljudje dele leto navadno v pomladansko in zimsko sezono. Ženske in dame doživajo tako svoje koledarsko leto tudi dvakrat na leto, ko se skušata položaj in lepota uveljaviti v istem letu v pomladanskih in zimskih modi. Jesen je pri damah kratka in skoraj neopazna.

Po mestih pa neredko dele na ta način še ves ostali način življenja. Gledališča imajo jesensko in pomladansko sezono. Športna prvenstva se dele prav tako in še lovci se zadovoljujejo s plenom, ki ga polove v teh razdobjih.

Ledene gore - strah mornarjev

Lieti so poročali, da je angleška ladja »Empress of Australia«, s katero se pelje angleška kraljevska dvojica na državni obisk v Kanado, pred nekaj dnevi zašla med ledene gore, in da so morali podvojiti pozornost, da se ne bi pripetila kakšna nesreča. Bojne ladje, ki spremljajo kralja Jurija in kraljico Elizabeto, so obkolile parnik »Empress of Australia« in ga tako zavarovale pred nevarnimi presenečenji.

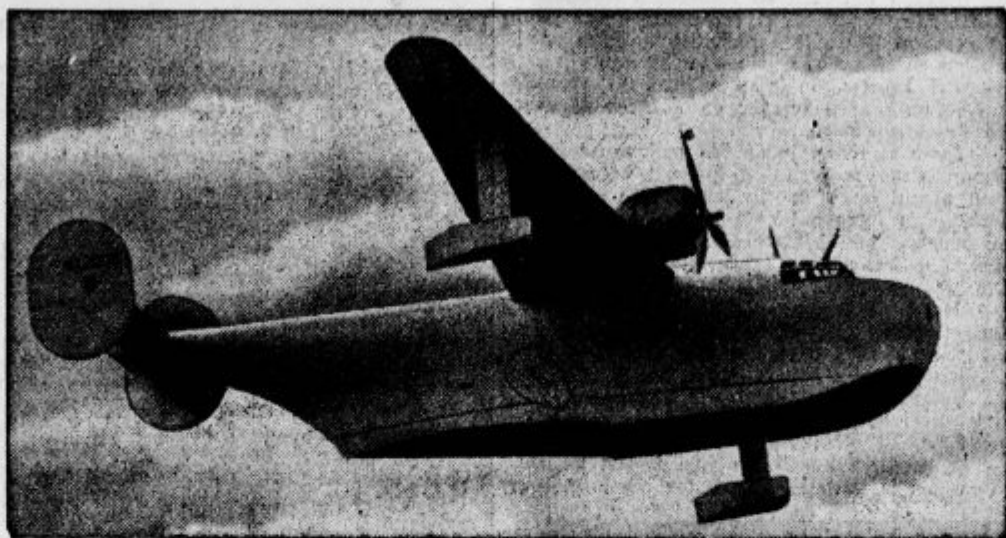
Lieti so tudi poročali, da se je letos sploh pojavilo velikansko število ledenih gor, ki plovejo po vsem severnem delu Atlantskega morja, da so morale čezmorske paroplovne družbe svojim ladjam ukazati, da ne smejo voziti po severni poti v Ameriko, marveč po južni, da se tako izognemo velikim nevarnostim, ki ob tem času grozijo pomorski plovbi.

Ves svet — ne samo Angleži — je bil kar naenkrat opozorjen na žalostno poglavje ledenih gor in v spominu so vstale podobe o prošlih žalostnih, ki so se pripetile na visokem morju prav zaradi ledenih gor, ki neusmiljeno pošljejo vsako ladjo, ki se jih dotakne, v globine morja.

25 let je sedaj preteklo, odkar se je pripetila največja teh katastrof, ko je namreč »Titanic«, največja ladja družbe »White Star« v noči od 14. na 15. april 1912 na svoji prvi vožnji trčila na ledeno goro in se takoj potopila. Prav tod, kjer se je pripetila nesreča, vodi najvažnejša gospodarska in osebna prekomorska pot na svetu. Tamkaj, južno od Nove Fundlandije, pa se spomladi vlačijo megle in se podijo ledene gore. Megle včasih tako pritiskajo, da se ladja ne more nikamor premakniti. Pri tem pa je v nevarnosti, da ne treščijo vanjo kakšna ledena gora. Ladja »Titanic«, ki je bila podobna plavajočemu hotelu, se je zalepila v ledeno goro v trenutku, ko je bila na krovu najsijajnejša plesna prireditev. Zaman so skušali zaustaviti ladjo, odnosno jo preukreniti drugam, kajti ledene gore imajo večidel svojega trupa pod vodo, in ladja se je v svojem zaletu zapodila na podmorsko ledeno klop, pri čemer ji je bil razparan ves trebuh, nakar se je v kratkem povznila na levo stran in se hitro potopila. Na krovu je bilo 2340 potnikov in posadke. Samo 750 se jih je rešilo, 1590 jih je utonilo.

Ta strašna katastrofa je prisilila vlade in paroplovne družbe, da so poduzele zelo odločne ukrepe, da bi se kaj podobnega ne pripetilo več. Sestavljeni so bili posebni odbori znanstvenikov in strokovnjakov, ki so preiskali vse morje tja do severnih ledenikov, kjer se lomi led, ki ga potem morski tokovi v obliki ledenih gor odnašajo proti jugu. Našli so, da prihajajo ledeniki po večini iz Davisovega zaliva, da jih potem morski tok ob Labradoru obali zanese proti Novi Fundlandiji, kjer jih toplejši morski tokovi otajajo. Megle okrog Nove Fundlandije nastanejo prav zaradi tega, ker se tamkaj zaletavata drug v drugega severni mrzli morski tok in južni gorki morsk tok.

Angleška, kanadska in ameriška vlada so ustanovile posebno pomorsko policijo, ki ima na

Novo ameriško dvonadstropno letalo, ki ga je v vsej tajnosti zgradila Consolidated Aircraft Corp. Letalo meri po krilih 35 m, je dolgo 25 m, visoko 7 m, težko pa 25 tisoč kg. Ima dva motorja, katerih jakost pa je še tajnost tovarne. V obe nadstropji bo moglo sprejeti 52 potnikov.

je nege, saj je bil tako majhen kot valjar za rezance. Takrat je moral privikrat oče Pere iskati pomoči za delo. Bil je grob, le malokdaj je prišel v izbo, kjer je ležala mati; otroka pa, ki je prinesel toliko nevarnosti na svet, je skoraj zasovražil.

A kaj šele Micka! Ta je bila drugi otrok. Koliko je mati poiskovala! Bila je večni bolnik in vse noči je prejkala. To je bilo trpljenje, delo od jutra do večera, a ponoči bdenje pri otroku. Jurij, ta je bil zadnji, se je igral z žico in se sunil v oko, da se mu je izlilo — bilo mu je že sedem let. Koliko denarja je stalo zdravljenje, koliko skrbi je bilo, da bi ne prišel še ob drugo oko. Ko se je Ivanka izpozabila in imela nezakonskega otroka in ko je njen ljubimec ni hotel vzeti drugače, če mu ne pokaže hranilne knjižice z dva tisoč dinarji, so Peretovi prodali vse prasiče in jedli pol leta pri težkem delu nezabljeno hrano.

Pereska je zopet copitala po cesti proti posestvu, kjer je upala, da bo dobila pomoči. Še bolj je bila sključena kot prej, kakor bi jo spomini na vse te muke, garanje in bedo še bolj uklonili.

Devet otrok, devet ust, devetero nog, devet srajčk pripravljati in prati. A stari se je že mnogokrat izpozabil. Kadar je imel denar, ki je prodal ječmen ali oves (pšenica na njihovih poljih ni rasla, ga ni bilo dobro pustiti samega od doma. Če je zašel v gostilno, ni znal več domov. Ljudje so to dobro vedeli in so ga mnogokrat namenoma zavlekli v gostilno.

Kakšno garanje je bilo takrat, kadar je bila suša, ko je moral človek zalivati po poljih, a še ni nič pomagalo. Ko je oče Pere dobil revmo in

Mnogo ljudi pa je med nami, ki se ne morejo vdati tako prešernemu razlaganju letnih časov. Za njih je vse življenje samo en dolg in težak delavni dan, enak v vseh letnih časih, prepoln tegobe in borb z muhasto usodo. Zanje je življenje tako težko in bridko, da jim je zatemnilo pogled in samo še s težavo ločijo pisane spremembe, ki si jih ob raznih letnih časih dopuščajo in naideva celo narava. Življenje jih je ujelo z napačne strani in jih usodno postavilo tja, kjer le težko ujamejo trenutek oddiha ali pa počitka.

In ti trpini so raztreseni povsod med nami, prav tako med državnimi uradniki kakor tudi med kmečkim ljudstvom. Le pogledite v našem listu nekaj strani naprej in ne boste redko opazili, da se tod ali tam pritožujejo preobremenjeni usluž-

benci, ki vrše prenaporno delo v takih okoliščinah, da že po pet ali celo deset let niso mogli oditi na dopust, ki bi jim vsaj malo dopustil opazovati barve narave in sveta okoli sebe. Kaj bi pa šele mogli poročati o žrtvah takega reda, ki hirajo po številnih bolnišnicah in se jim je kruto življenje tako maščevalo, da jim je izpilo sok iz pljuč in jih za nameček kaznovalo še tako, da ne smejo svojega obraza pokazati niti solncu, ki je zdaj zanje že strup, dočim je za tolike vir zdravja in vse sreče.

Pa boste mogoče včasih v bolniških sobah prisluhnili ob izsušenih ustih in ujeli glas, ki bo tožil po domu in družini ter delu zato, da bi ujel še to srečo: vrniti se v zatohle delavnice in pisarne in tam še noč in dan skrbeti za tiste, ki so mu dragi in vise na koščku kruha, ki ga je on prahrnil.

Toda ta slika je skoraj da prekruta za tak lep spomin, kakor je spomin na vsak srečno in v miru doživeti maj. Vendar pa se tega spominjamo s tisto pobožnostjo in zbranostjo, kakor so danes in vse te dni donele k nebu prošnje vsega križvega tedna.

Modna novost: poletje 1939

Dama
nosi zopet volno...

Lahke poletne volnene tkanine so še vedno priljubljene, ker lepo pristojajo, se ne mečkajo in niso tako občutljive kakor druge tkanine. Kako se pa te tkanine perejo? Bodite brez skrbi! V blagi raztopini Luxa ostanejo barve neizpremenjene, tkanina mehka in odporna, ker Lux se topi in razvija obilno peno tudi v mrzli vodi. Volna prana v Luxu, ne bo nikoli trda in kocinasta.

za vse boljše tkanine **LUX**
se raztopi tudi v mrzli vodi

razpolago številno brodovje malih ladij, da nadzira najnevarnejši del morja in sproti sporoča obalnim postajam in paroplovnim družbam, kakšne so razmere na morju. Nadalje so v tej pomorski varnostni službi še tri posebne velike policijske ladje, ki neprestano križarijo po Sever-

nem morju in pošiljajo evarila na vse strani s pomočjo radiopostaj. Pristanišče teh vodnih policajev je v Halifaxu, in so policijske ladje last ameriške vojne mornarice. Ta prevažna ustanova je sedaj stara že 25 let in je napravila pomorski plovbi neprecenljive usluge. Danes so v nevarnosti čezmorskega potovanja tudi na severni progi tako rekoč odstranjene, tako izvrstno opravlja svojo službo »Coast Guard«, ustanova, ki se je hotela še posebno izkazati med potovanjem angleške kraljevske dvojice v Kanado. Je to tiha, veliki svetovni javnosti skoraj nepoznana ustanova, in le redki so čezmorski potniki, ki se zavdajo, da morejo čez severni Atlantik tako varno le zato, ker čuvajo nad ladjami nevidni »angeli varuh«.

Nad prepadom umrla od lakote

Francoški časopisi poročajo o nenavadni nesreči neke starke, ki je pred devetimi dnevi brez sledu izginila. Stara pa je bila že 74 let. Pred nekaj dnevi so jo dobili nad nekim prepadom, kjer se je ujela v grmovje in obvisela. Najbrž je šla na sprehod, ker pa že ni več dobro videla, je zašla predaleč, ob prepadu ji je pa spodrslilo. Ujela pa se je na grmovju strme stene, kjer si sama ni več mogla pomagati. Najbrž je klicala tudi na pomoč, pa so ji mogoče pošli. Ko so jo našli, je bila že vsa izčrpana in pri koncu svojih moči. Peljali so jo v bolnišnico, pa je na potu izdihnila.

»Devet, in nimate nikogar, ki bi vam pomagal?«

»Tone je prišel ob vse, saj veste sami, saj sedaj zopet dela, nikomur ni več v breme.«

»To je Tone, saj imate še osem otrok, razen njega. Ali ne morejo pomagati starim roditeljem?«

»Nobenemu se posebno dobro ne godi. Saj veste, sinovi so se poženili, hčerke pomožile — imajo tuje žene in tuje može, kdo pa bi hotel pošiljati staršem?«

»Njihova dolžnost je to, pišite jim. Ali naj jim napišem jaz? Saj vas vendar ne bodo podpirali tuji, ko imate devet lastnih otrok. Kolikor vem, ima ena izmed vaših hčera lastno hišo, sin trgovino in se jim ne godi slabo.«

»Ne, ne pišite jim! Ne, nočem, raje bom lačna. Kako morejo oni priti do tega, da bi mi pošiljali. Imajo dosti otrok, vendar ne bom odjedala vnučkom. Če vi ne morete dati ničesar, Bog pomagaj.«

Potegnili je ruto čez oči, da bi ne videl njenih solz in odšla proti cesarski cesti. Daleč je bilo... Vsaj je ne bodo spoznali in ji ne bodo očitali. Sedla je na obcestni kamen, palico je položila poleg sebe in z odprtimi dlanmi prosila: »Dajte mali darek!«

Dobila je nekaj dinarjev, kupila je najpotrebnejše, en dinar pa je shranila.

»Ako bi prišel vnuček, da bi mu mogla kaj kupiti,« so šepetale brezobze čeljusti, prežvekujoč trdo skorjo kruha.

»Ko bi jim mogla kaj poslati, samo malenkost, samo kaj malega,« je potožila. V duhu pa je zagledala devetero glavice svojih otročičev in pet in dvajset vnučkov in se nasmejala...

J. Tippetmanova, prel. Jaz.

CISTEK

Peretova babica

Motto: Mati preživi deset otrok, a deset otrok ne preživi matere.

Stara Pereska je šla počasi z drsajočimi koraki proti županovemu posestvu. »Saj naju vendar ne morejo pustiti, da bi poginila od gladi? Vendar naju ne morejo vreči na cesto?... Saj sem tudi človek in koliko sem pregarala. Ne, ne more se zgoditi kaj takega...«

Starka se je sklonila še bolj k tlom, kakor bi nosila na šibkem, upognjenem hrbtu koš trave, — o Bog, koliko jih je prenosila... Levo roko je položila na hrbet, oprla se je na palec in se zazrla tja proti gozdom, kjer se je med drevjem rdečila streha, tam so nekoč imeli najeto majhno posestvo. Sedem in dvajset jehov polja, a kakšnega. Koliko sem nabrala samo kamenja na teh njivah, kako sem ječala, ko sem nesla proti vrhu polni koš trave... Zamislila se je in v tem trenutku so vstali v babičini domišljiji vsi spomini na prejšnje življenje. Spomnila se je na rojstvo Toneta, peti sin je bil in sedmi otrok zakoncev Peretovih. O Bog, kako je bil odveč takrat. Žetev je bila, edina kravica se je otečila, mati Pereska pa je potegnila iz vodnjaka polno vedro vode in predčasnno se ji je rodil fantek. Zauhteval

KULTURNI OBZORNIK

Slovenska glasba na češkem

V Plzinu so nameravali kmalu po Veliki noči privediti dva koncerta jugoslovanske glasbe, enega cerkvenega in enega svetnega. Na cerkvenem bi sodelovali z orgelskimi točkami tudi g. prof. Matija Tome, ki bi ob tej priložnosti nastopil tudi v praškem radiu z orgelskim koncertom jugoslovanskih, pretežno slovenskih skladateljev starejše in novejši dobe. Vse priprave, ki jih je vodila krajevna češkoslovaško-jugoslovanska liga, so bile že v teku, toda znani dogodki zadnjih mesecev so vse načrte preprečili. Edina skladba, ki so jo od vsega nameravanega sporeda mogli izvajati, je bila znana Tomčeva »Slovenska maša«. Pel jo je v nedeljo 7. maja cerkveni zbor naddekanije cerkve v Plzinu pri slovesni pontifikalni maši. Ta dan so namreč obhajali v Plzinu slovesno obletnico, kar so odbili napad Husitov. Za izvedbo maše se je posebno zavzel g. naddekan Ant. Havelka, kot dirigent g. prof. Břetislav Picka in Slovence g. Adolf Brumat, inženir v Škodovih tovarnah. Krajevni časopisi so že nekaj dni prej v daljših člankih opozorili na izvajanje te skladbe, zato je bila cerkev nabito polna. Navzočih je bilo tudi več znanih glasbenikov. Peli so v slovenskem jeziku. Kot poročajo iz Plzina, je imela skladba, ki so jo do sedaj izvajali tudi že v Ameriki (Cleveland) in v Bolgariji (Plovdiv), odlični uspeh. Poročilo iz Plzina pravi:

Z velikim zadovoljstvom smo sprejeli maloštevilni Jugoslavlani, živeči v Plzinu, novico, da se bo pela v tukajšnji naddekanjski cerkvi slovenska maša našega skladatelja prof. Matije Tomca. V nedeljo 7. t. m., na tako zvani »novi plzenski praznik«, ki se praznuje s slavnostno sv. mašo, se je zbralo v cerkvi neobičajno mnogo ljudstva. Med njimi smo opazili mnogo prijateljev naše domovine. Nepopisni občutki so nas navdajali, ko smo zaslišali s kora sladko besedo našega jezika in krasne melodije, prežete z našim duhom. Markom se je oko orosilo. Tudi ostalo občinstvo je

poslušalo petje z veliko pozornostjo in zadovoljstvom omeniti moramo, da smo opazili pri tej priložnosti med občinstvom tudi mnogo tukajšnjih glasbenikov.

Današnji časopis »Český deník« (14. V.) prinaša izpod peresa ravnatelja tukajšnje glasbene šole g. Emila Holýja daljši zanimiv članek in obenem oceno o tej maši. Predvsem pozdravlja ta dogodek in obžaluje, da so baš Čehi v poslednji dobi zanemarjali cerkveno glasbo in to v škodo mladine. Pravi, da po njej ne čutijo potrebe le cerkveni krogi, ampak tudi svetni, kar so že večkrat ugotovili na konferencah ravnateljev glasbenih šol na Češkem. Dalje pravi pisatelj članka: Hrepenimo po obnovitvi cerkvenih koncertov in po izpolnitvi cerkvenih zborov. Zelo smo bili veseli, da je bila to pot izvajana skladba slovenskega skladatelja, in to naroda nam najbližjega: slovenskega. Nadalje se članek zelo lepo izraža o skladatelju Tomcu, o katerem pravi, da mu je kot duhovniku in kot orgelskemu virtuozu bila dana možnost poglobiti se v tajnosti cerkvene glasbe, kakor na primer starim skladateljem Martiniju, Vivaldiju, Gallusu in drugim, izmed čeških pa Černohorskemu, Vaceku in ostalim. Kakor pri Čehih p. J. Vacek in J. Ryba, tako črpa pri Slovencih Tome svoje glasbene domisleke iz ljudskih prvin. Nato sledi podrobna analiza skladbe, o kateri se g. ravnatelj zelo laskavo izraža. Končno omenja, da korenini slovenske cerkvene glasbe v globoki vernosti ljudstva. Kot dokaz naveda Gallusa-Petelina, skladatelja 16. stoletja, ki je znan tudi na Češkem. Tudi o izvedbi sami se članek zelo lepo izraža in se zahvaljuje zgoraj omenjenim osebnostim, ki so izvedbo omogočile. — Poročilo iz Plzina se zaključuje z besedami: Tudi mi plzenski Slovenci smo za izvedbo hvaležni in pozdravljamo predlog g. ravnatelja, naj bi se maša še večkrat ponovila. Skladatelju g. prof. Tomcu pa iskreno čestitamo h krasnemu uspehu!

Pred 200. predstavo prof. Šesta

Karel Piskor: »Velika skušnjava«

Prof. Osip Šest, ki je že dvajseto leto režiser v naši drami, bo ustvaril s sobotno premiero Piskorove veseligrske svoje dvestote režije. Ob tej priložnosti je prav, če se spomnimo, da nam je zrežiral tokom let najrazličnejše igre iz svetovne dramatike, od najlahtnejših del. Odveč je omeniti vse ogromno delo, ki ga predstavlja število dvestotih režij, vsak obiskovalec gledališča, ki pozna delo režiserja, ve, kaj to pomeni. Zato bo za prof. Šesta in vse, ki so v tem času delali z njim, sobotna premiera praznik dela, ob katerem se ne bo samo on, temveč marsikdo, ki je igral v vseh teh režijah, spomnil z zadovoljstvom opravljenega dela, ki ga je storil po najboljši vesti.

Naneslo je, da je njegova dvestota režija češka veseligrska, delo Piskorja, avtorja »Upniki — na plan!«, ki je dosegel velik uspeh. Kakor prva, tako je tudi druga igra »Velika skušnjava« zasnovana na isti lahkotni način, ki pa ni brez tehnega jedra.

»Velika skušnjava« je namreč skušnjava, v katero zapade marsikak dedič — če jih je več — namreč želja, da bi bil edini lastnik dediščine. Kako se najde več rodbinskih članov, ki zapadejo tej skušnjavi, je pokazal Piskor na moč duhovito, priklupno in udarno. V delu si stojita dva življenjska nazora nasproti: poštenost in edobodna morala, po domače — nepoštenost. Glavni zastopniki teh dveh nasprotij izražajo v učinkovitih dialogih svoje gledanje na ta svet.

Ko nagovarja ženin Lido, naj obdrži na skrivaj vzeto dediščino, mu ta odgovori: »Kolikar mi je znano, je na svetu poleg policajev še neka višja justica in tej se pravi čast in vest. Vam ni o tem nič znano?«

Pinč odgovori: To je samo prijetna snov za čitanke in ljudskih šolah — drugače nič! Človeku, ki je neprestano v stiku z realnim življenjem, to ne zadošča. Veste, kdo si je izmislil moralno o usmiljenju in sočutju in temu? Slabič, strahopetec in šlevo so si jo izmislili za samoobrambo. Močan in krepak človek ne vpraša po njej in se ne origa zenjo, kajti on ve za svojo pot in si jo pripori sam. Zdrav, neomahljiv instinkt je edino, kar vodi do cilja.

Nato Lida: Hočete slišati, kaj je pred kratkim o tem dejal naš dedek? »Danes, ko so se te

Med možem (Gregorinom) in ženo (Nablocko) se odigrava zaradi dediščine, ki jo hoče ona po-neveriti, tale razgovor:

Petra: Če bi te ne poznal, bi si moral misliti, da je vsa tvoja življenjska modrost vsebovana v denarju.

Alba: Vsa modrost ne; ampak prepričana sem, da je vse to, čemur praviš ti načela, vest, poštenje in kakor se te moralne občutljivosti še imenujejo, da vse to ni nič drugega, kot besedičenje in pesek v oči, ki se razblini pri prvi veliki skušnjavi.

Petra: Protestiram v imenu vseh poštenjakov, da obeša svoj umazani primer kot podedovani greh na vsak neomadeževan ščit.

Alba: Delaš, ko da bi si hotela prisvojiti denar eamo zase!

Petra: Za vraga, za koga pa še?

Alba: Zate, za Lido, za vso našo rodbino.

Petra: A tako? Za vso našo rodbino torej? (Sarkastično.) No, zakaj pa ne? V tej naši dobi, ko je modrost političnih genijev povzela umor in tolovajstvo v največje državljanske čednosti, samo če so izvršeni v imenu narodnih interesov, ti ne more nihče očitati, če ukreneš isto v imenu rodbine.

Alba: Daj mi mir s politiko. Saj nisva v parlamentu!

Petra: Nimaš pojma, kako se mi gabiyo zakoni džungle, kjer se vse zalezuje in požira drug drugega. Ampak celo lev, ki ga tam ujamejo, se polagoma navadi na zakone ljudi, ki so višji in plemenitejši od njega in se zadovolji s tem, kar mu dajo.

Alba: Zato tudi vsak degenerira in postane mačka, ker ne more biti več lev.

Petra: Za tvoje simpatije do zveri, bi se ti moral priti zahvaliti kak lev osebo.

Alba: O, nikakor! Hvala! To bi se reklo dati svoje življenje za svoje prepričanje — to me pa ne mika.

Teh nekoliko kratkih dialogov iz igre govori delu v prid ter je najboljšje priporočilo za predstavo. V tem slogu se odigrava celo delo in pri- nese moralno in etično zadovoljiv konec.

Maša Sl.

Razstava Franceta Kralja — odprta

Ljubljana, 17. maja.

V sredo pred vnebohodom ob 7 zvečer je bila odprta razstava slikarja in kiparja Franceta Kralja, ki ima značaj jubileja ob 20 letnici njegovega nastopa. Razstava se vrši pod pokroviteljstvom g. bana dr. Marka Natlačenca ter ljubljanskega župana g. dr. Jura Adlešiča, ki sta se tudi osebno udeležila odprtja. Zvečer se je v Jakopičevem paviljonu zbrala odlična družba ljubiteljev umetnosti, med katerimi smo videli predsednika Narodne galerije dr. Windischerja, pisatelja Finžgarja, mnogo umetnikov ter prijateljev Kraljeve umetnosti. Razstavo je odprl književnik in knjigarar g. Silvester Škerlj, ki je v lepem govoru poudarjal nastop Franceta Kralja pred dvajsetimi leti, tedaj, ko je nastopila z njim v slovenskem umetniškem življenju druga pomlad. Prva je bila z Jakopičem in Groharjem, z impresionisti, dočim so drugi postavili za geslo ekspresionizem. Dasi se je ta druga generacija precej hitro razblinila, je vendar France Kralj, ki je bil prodornik tega rodu, ostal sebi zvest in gre svojo pot vedno naprej, išoč vedno nove izrazne načine in pota. Nato je v imenu Narodne galerije izročil predsednik g. dr. Windischer lep šopek slikarjevi gospe soprogi. Vsi udeleženci so si nato ogledali razstavo, ki obsega tri dobe. V vseh so v največjem številu zastopane skice in slike iz slikarjevih potovanj po Italiji od l. 1934—1938. Vtisi iz Rima, Benetk, Padove, Florence, Neapolja in Caprije. Le malo je drugačnih kompozicij, kakor slikarjeva žena in njegova otroka, Judež in lăkariot ter kipi, deloma nove kompozicije (Golgota, Hrepenenje), deloma starejše (kmetska idila ter izredno lepe miniature). Razstava nudi nov pogled v delo Franceta Kralja,

njegovo slikanje pokrajine, kakor jo je pred leti začel z znano podobo šempetrskega predmestja, la da jo sedaj gleda tudi vse bolj v barvi in soncu. Razstava je odprta vsak dan od 9 dopoldne do 6 zvečer.

Prizor z nogometne tekme med Anglijo in Italijo v Milanu, ki se je končala 2:2.

Priče izpodletelih poskusov - mesta strahov v večnem snegu

Svet je pa res ozek. Ne majhen, ampak ozek. Kako hitro vidimo sosedo, ki bi rad iz majhnega kam zrastle, pa mu spodleti. Začne zidati hišo, ustanavlja kako podjetje, pa se na lepem izkaže, da se je ustel — načrti začno propadati. Nagnjeni k strogi sodbi začnemo ocenjevati njegovo podjetnost in kmalu pomilovalno spoznamo, da so bila taka in taka podjetja že vnaprej obsojena na neuspeh. Ne vidimo pa v veliki svet, kjer propadajo velika podjetja, kjer brezuspešni poskusi požirajo milijone. Če bi v luči tolikih izpodletelih poskusov gledali majhno neuspešno podjetnost okrog sebe, bi ji v sodbi bolj prizanašali, ker bi spoznali, da je človeškemu zaletu večkrat usojeno, da se nenadoma ustavi.

Najlepši zgled, kako se izjalovijo veliki načrti, ki so bili teoretično po vsem pravilno zasnovani, je severni tečaj in ozemlje okrog njega. Že dolgo je znan ta svet kot skrivnostna, še ne izrabljena zakladnica naravnih bogastev. Pa se jih je človek že večkrat polakomnil in z veliko podjetnostjo segel po njih, toda še vselej je trda narava obdržala svoje blago in človek se je moral po neuspelem poskusu, ko je žrtvoval milijone in milijone, umakniti.

Daleč na severu, med Špicbergi in Severnim tečajem, v neskončnih pokrajinah snega in ledu, so cele naselbine, prava mesta, v katerih ni žive duše! Niti tisoč kilometrov od Severnega tečaja leže opuščene železniške proge, samejajo stolpi radijskih postaj, razpadajo kino-dvorane — v vsej pokrajini pa ni nobenega drugega živega bitja kot nekaj severnih lisic in severnih medvedov!

V zalivu Kingsbaai, šest dni hoda od Severnega tečaja, leži mesto London, majhno sicer, pa je vzelo ime po velikem mestu. Neki donarnik iz prvega Londona je izvedel, da so tam mogočni skladi belega marmorja, dober marmor, najboljši in najtrdnjši, kar jih je dotlej svet poznal. Poročila ga niso mogla prehaliti. To je bilo l. 1911. Z vsega sveta so se oglašali močni denarniki, ki so bili pripravljeni vložiti v novo podjetje, ki bi tu kopalo marmor, velike vsote. Kmalu so ustanovili novo delniško družbo za pridobivanje »špicberskega marmorja«. — Zaliv Kingsbaai je oživel. Ladja za ladjo si je utirala pot skozi led, da so tu izkrcavale množice delavcev. Začeli so brniti stroji, pami svedri, zabučale so turbine. Sredi neraziskane ledenice puščave je nastal velikanški rudnik s skladišči, pristajališči napravami in dolgiimi vrstami delavskih barak. Delo se je začelo, kmalu se bo na evropskem trgu pojavil »špicberski marmor«, velika modal Nad 30 milijonov je bilo treba zakopati v led in sneg, preden se je delo prav za prav začelo. Ko pa se je začelo, je podjetje tudi že

propadlo. Izkazalo se je namreč, da je bil ta marmor samo tam, v večnem ledu in snegu, kjer je zemlja globoko v notranjosti leto in dan zamrznjena in trdo oklepa kamenite akade. Tam bi se dalo z njim zgraditi pravi Salomonov tempelj. Toda ko so ga naložili na ladje in odpeljali v stari London, je prišel tja ves krhke. V gorkejšem podnebnju in na zraku je začel razpadati in ni bil vreden nič — kvečjemu za posipanje vrto! Podjetje je propadlo čez noč s silnim truscem, ki je šel takrat po vsem svetu, pozneje pa so kmalu pozabili nanj.

Naselbina se je preselila nazaj v gorko Evropo kot da beži pred požarom. Lovci na severno divjačino so se vrnili s svojega lova, pa so vse našli prazno in zapuščeno, ko so odšli na lov, je bilo pa še v najbolj podjetnem teku. Pisarne rudniških uradov so bile še vse opremljene, v barakah je stalo orodje, kakor da je nedelja popoldne, nikjer ni manjkalo nobenega kosa, le ljudje so se skrivnostno porazgubili. Ko je vodstvo izvedelo, da je stvar propadla, je alarmiralo vse ladje, kar jih je bilo v zalivu. Čim so eno natrpali z ljudmi in prtljajo, je odpeljala. Nihče ni hotel prezimiti v tej puščavi, iz katere bi itak na spomlad moral bežati. Nihče ni imel tu nič več iskati. V pristanišču je tulila in klicala zadnja ladja, vsak je pustil vse in hitel, da se »letoe« pride na krov. Po že redkih odprtinah prostega morja med ledom je odplula tudi ta v svobodno morje! Vsi načrti so šli po vodi, s seboj pa so odnesli tudi težke milijone!

Nekaj podobnega se je zgodilo s premočgovnikom Ny Alesund. Še danes stoje tu dvonadstropne hiše, ki se podirajo v severnih vetrovih, na kolotvoru rjave lokomotive, po snegu se motajo potrpane žice električne napeljave, kolikor že vsega niso za-euli sneženi zameti. Le ostanki pokopališča še kažejo, da so se sem naselili ljudje v nameri, da tu stalno ostanejo. Naselbina je zlasti cvetela okrog l. 1925, ko so bili poleti na Severni tečaj na višku. Amundsen ga je naskakoval z letali in zračno ladjo, iz Amerike se mu je na trimotornem Fokerju bližal slavni Byrd, prišel je še Nobile — vsi ti so imeli svoje oporišče v Ny Alesundu. Ko so se končali zadnji reševalni poskusi za Nobilem, je vsa naselbina odmrla. Račun je bil prenapeljen, naselbina je bila preveč »zidana« kot evropska mesta, premoč je prišel še predrag na evropski ali ameriški trg, z vsem skupaj je bila sama zguba. Vse podjetje je razpadlo, kot spomin na pomnerečeno človeško podjetnost, ki ga je spjelala sem »sveta goljivna kača«, so ostale le še razvaline, ki jih vsaka zima obzirno pokrije s snegom in jih vsaka spomlad spet odkrije. Tako se zaleti človek in utrujen spet omdahne!

ŠPORT

Jugoslavija : Anglija 2:1

Včeraj je bila v Belgradu odigrana meddržavna nogometna tekma med reprezentanco Jugoslavije in reprezentanco Anglije, ki bi bila v nedeljo morala zmagati v Milanu proti Italiji, pa je le remizirala, ker je centerfor Italije, Piola, z roko dosegel izenačujoči gol (2:2).

Včeraj je vsakdo pričakoval, da bo reprezentanca Jugoslavije premagana z visoko goaldifference, saj je bila sestavljena iz igralcev, ki niso pripadali nobenemu zagrebškemu klubu. Zato je bilo presenečenje naravnost ogromno, ko je jugoslovanska reprezentanca premagala najboljšo moštvo Anglije z 2:1.

Jugoslavija je nastopila v teje postavi: Lovrič, Požega, Dubac, Manola, Dragičević, Lechner, Glišović, Vujadinović, Aca Petrović, Matošić mlajši in Perlić.

Anglija pa je postavila tole moštvo: Woodley, Male, Hapgood, Willingham, Cullis, Marcer, Mathews, Hall, Lawton, Goulden in Broome. Goalgeterji so bili: Glišović v 15., Broome v 49. in Perlić v 63. minuti. Brez napake je sodil Francoz Capdeville. Stranska sodnika sta bila Romun Xifando in Italijan Scorzoni.

Angleži so takoj ostro napadli, toda Jugoslavlani so njihov napad zavrnili in sami prešli v napad. Oster Petrovićev strel bi bil skoraj končal v angleški mreži. Nato so spet napadli Angleži po Mathewsu ter Lawtonu. Njihov napad pa je s krasno parado onemogočil vratar Lovrič. Deset minut so Angleži pritiskali, Lovrič in ožja obramba pa je delala vzgledno. Tokrat so sinovi ponosnega Albiona ostro štartali tudi na vratarja, češar v Milanu niso delali. Šele, ko je po desetih minutah njihov pritisk popustil, so naši spet prišli do sape. Petrović je streljal, ko se je prebil skozi angleško obrambo tako lepo, da je moral angleški vratar pokazati vse svoje znanje. Angleški napad, ki je nato sledil, je po novi čudoviti akciji zadržal naš Lovrič. V 15. minuti je prišlo do prvega našega uspeha. Petrović je lepo podal na krilo Perliću, ki je predribal branilca in lepo podal na krilo Glišoviću. Glišović je streljal voley — in žoga je bila neubranljivo v angleški mreži. Na igrišču je nastalo neverjetno veselje. Gledalci so hoteli na zeleno trato in častitali Glišoviću k lepemu uspehu. V 35. minuti bi bili naši kmalu zabili še drugi gol, v 39. minuti pa bi bili Angleži skoraj izenačili. Lovrič je na izreden način rešil situacijo. V drugem polčasu

Naši in angleški igralci:

Lovrič je bil junak dneva, Požega je bil odličen, Dubac prav tako, Manola zadovoljiv, Dragičević zelo uspešen, Lechner sijajen, Glišović se je dobro obnesel, Vujadinović je bil zelo koristen, Petrović nekoliko slabši kot navadno, Matošić dober, streljal pa je slabo, Perlić zelo prodoren. Angleški vratar Woody ni pokazal posebnih sposobnosti, Male je bil v obrambi zelo dober, Hapgood sijajen v igri z glavo, Willingham priden in gibčen, Cullis ni pokazal mnogo, Marcer pa je bil izreden, Mathews razmeroma slab, Hall odličen, Lawton pravi umetnik, Goulden zelo koristen, Broome na levem krilu pa je bil odličen v vsakem pogledu. Izjava angleških igralcev: Clancy uprave angleške nogometne zveze g. Glawney, ki je bil tudi glavni potni vodja je dejal: »Team Jugoslavije je bil boljši. Obe strani sta igrali izvrstno. Nismo se nadejali takega rezultata.« G. Campbell, angleški poslanik na našem dvoru: »Vaši igralci so bili sijajni. Zmagali so povsem zaslužno. Priskreno čestitam.« G. Whitecker, trener angleške reprezentance: »Rezultat dober in realen. Vaša ekipa igra zelo dobro in homogeno. Najboljši je goalman. Sodnik objektivnen. Cutliss smo, da ne igramo pred svojim občinstvom.« Hapgood, kapetan angleškega moštva: »Na terenu je bil najboljši vaš vratar. Tudi ostali so bili zelo dobri. Največ truda sem imel z vašim centerforjem, z levim krilom in z levo zvezo. Zmaga je zaslužena, ker so Jugoslavlani bili boljši. Lahko bi bili zmagali tudi z večjim rezultatom.« Lawton: »Ne morem reči ničesar. Igrali ste zelo čvrsto in hitro. Nimam ideje.« Willingham: »On nikdar nima ideje, tudi takrat ne kadar je pred golom. To je danes pokazal. Vendar je rešil mnoge situacije.« Woodley: »Gola, ki sem ju dobil, sta bila neubranljiva. Začudila me je sigurnost vašega goalmana.« Sodnik g. Capdeville: »Zmagal je poštenostnejši team popolnoma zaslužno. Iznenadila me je homogenost igra jugoslovanskega moštva. Angleži so bili tehnično mnogo boljši, toda vaši so igrali z ogromnim elanom. To je tudi odločilo.« Izjava Boška Simonovića: »Kogar ni, brez tega se da opraviti! Brez svojih tovarišev, ki so jih bili v odločilni in važni uri zapustili, so se naši igralci borili herojsko in dobili zmago. Ne želimo nikogar posebe hvaliti. Vsi so se borili junško. In zaslužno so tudi zmagali.« Po tekmi je kapetan angleškega moštva Hapgood pristopil k našemu kapetanu Vujadinoviću ter mu dejal: »Iskreno čestitam. Zaslužili ste zmago.« Nav Lovrič pa je pristopil k Woodleyju ter mu čestital.

Zmaga Jugoslavije bo v mednarodnem športnem svetu mogočno odjeknila.

Hermes ne bo priredil motornih dirk

Zaradi dirke I. Gorenjskega Motokluba v Kranju, ki bo dne 21. maja z Jesenic k Sv. Križu, prelagata Motokluba ZSK Hermes svojo hitrostno dirko na znani Podutski progi na dan 4. junija.

Priloge za sprejem angleškega kralja in kraljice v Kanadi. Na stolpu miru pred parlamentom v Ottavi bo, obkrožen od zastav, stal tudi lik krone angleških kraljev, ki je visok blizu 6 m in teži 1.100 funtov (blizu 550 kg).

Socialna in zdravstvena pomoč severni meji

V zadnjem času prireja Drž. higienski zavod v Ljubljani številne zdravstvene tečaje v krajih na naši severni meji. Njihov namen je, da zbude med prebivalstvom večje zanimanje za zdravstveno vprašanje, za higiensko povzdigo domačije in vasi ter pouče ljudstvo o nujnih pogojih za ohranitev zdravja. Ti tečaji so opremljeni z majhno poljujočo razstavo, ki vsebuje slike in mulate iz najvažnejših zdravstvenih panog, pa tudi najpotrebnejše pripomočke za pravilno nego dojenčkov. Razstavo, ki je nameščena skozi teden dni v šolskem poslopju ali v društveni dvorani, spremlja zaščitna sestra, ki razstavljen predmete razlaga in poučuje obiskovalce razstave. Ob večerih ali ob jutranjih urah, kakor je krajjevo bolj prikladno, so predavanja zdravnikov ali sester, kjer se obravnavajo zlasti vprašanja splošne higijene, nege dojenčev, nalezljivih bolezni in male asanacije. Vsako predavanje se zaključuje z filmom zdravstvene vsebine. Ti filmi so nazorni, zelo priljubljeni in ker so vsi vzeti iz vaškega življenja, lahko razumljivi in spodbudni. Zanimivo in značilno za ukažljivost našega kmetijskega prebivalstva je dejstvo, da je poljudno-zdravstvenega čtiva, a ka-

terim razpolaga vsaka taka razstava in ki se deli brezplačno, vedno premalo, pa najsi bodo to knjige, brošure ali letaki o zdravstvenih vprašanjih. — Higienski zavod je pripravil večje število kaset z materialom za prvo pomoč, ki jo ob priliki zdravstvenega tečaja pokloni krajevni šoli, po potrebi pa tudi okoliškim. Da bi se čim bolj povzdignila skrb za dojenčke, ki je važen zdravstven in nacionalen problem, obiskuje sestra ob času tečaja družine z dojenčci na domu ter poučuje matere o pravilni negi. Ker pa je zaradi revščine materam mnogokrat nemogoče oskrbeli celo najnujnejše za dojenčka, je Društvo prijateljev Slovenskih goric velikodušno prisločilo akciji Higienskega zavoda na pomoč s tem, da je oskrbelo opreme za dojenčke, ki jih zaščitna sestra na svojih obiskih deli revnim materam. Oprema za dojenčka sestoji iz plenice, nepremočljivega platna, srajčke, steklenice z gumijastim natičkom, mila, posipalnega praška in brisače. Delo, ki ga opravlja Društvo prijateljev Slo. goric, zlasti njegova agilna podpredsednica ga. Klara dr. Majnova, je zgledno in zasluži vse priznanje. Do sedaj je društvo pripravilo okrog 350 oprem za dojenčke.

Zdravstveni tečaji po omenjenem programu so se že priredili na Ptujski gori v Halozah, v Slov. goricah pa v Gornji Radgoni, Apačah, pri Sv. Ani in pri Mariji Snežni. Akcija se nadaljuje in bodo v bližnji bodočnosti prirejani še enaki tečaji pri Sv. Jakobu v Slov. goricah, v Jarenini, St. Ilju, na Sladkem vrhu, v Gornji sv. Kungoti, v Selnici ob Dravi, v Marenbergu, Vuzevici ob Dravi in v Dravogradu.

Celje

c G. dr. Karel Prah je napravil pri predsedništvu apelacijskega sodišča v Ljubljani advokatski izpit. Agilnemu delavcu pri naših prosvetnih organizacijah iskreno čestitam!

c Proslava materinskega dne bo v nedeljo, dne 21. maja v Salezijanskem mladinskem domu v Gaberju. Popoldne ob pol 5 bo v gledališki dvorani lepa prireditev s pestrim programom. Vstopnine ni. Za vstopnico velja žigosan spored proslave, ki ga dobite v pisarni Mladin. doma.

c Tehnični tečaj za gasilski kongres bo v nedeljo 21. maja v Gasilskem domu v Celju na mestnem poglavarstvu.

c Blagoslovenitev novega prapora Prostovoljne gasilske čete v Škofji vasi pri Celju bo v nedeljo 21. maja popoldne.

c Romarski izlet na Ptujsko goro je preložen na 11. junija.

† Leopold Hasenbühel. V Gosposki ulici je umrl 85 letni šef davčne uprave v pok. in višji davčni upravitelj g. Leopold Hasenbühel. Pogreb dragega pokojnika bo danes ob pol 4 popoldne iz mrtvašnice na mestnem pokopališču. Pokojnemu bodi ohranjen blag spomin.

c Občni zbor krajevnega JRZ v Celju. V četrtek je bil v Domu v Samostanski ulici redni letni

občni zbor krajevnega organizacije JRZ v Celju. Na občnem zboru je poročal predsednik krajevnega organizacije JRZ g. Alojzij Mihelič o političnem položaju države, zlasti pa o preračunu ter gospodarskih zahtevah celjskega okraja. Tajniško poročilo je podal g. dr. Alojzij Voriš. V okviru krajevn. organizacije JRZ je uspešno deloval klub železničarjev, v preteklem letu pa se je ustanovil tudi nov klub postarjev JRZ. Zlasti razveseljivo se je razvila mladinska JRZ, ki s svojim mladinskim ognjem poživlja politično udejstvovanje. Pri volitvah je bil izvoljen odbor s predsednikom g. Alojzijem Miheličem na čelu.

c Redna letna skupščina Sadržarskega in vrtarskega društva bo v nedeljo 21. maja v Celju v dvorani hotela Union točno ob pol 9. Dvevinskiški odesk bo zboroval eno uro pred skupščino, ob pol 8 jutraj, takoj po prihodu vlakov.

c Javni telovadni nastop gimnazije in vseh treh mešč. šol v Celju bo jutri, v nedeljo ob pol 11 na Glaziji. Sodelovala bo tudi nova celjska vojaška godba.

c Celjska mestna občina razpisuje službo vrtarja za mestna pokopališča. Kolkovane prošnje je vložiti pri predsedništvu mestnega poglavarstva do vključno 15. junija.

c Trgovca Davorin Golob oproščen. Precej prahu in nepotrebnega obrekovanja je padlo v začetku letošnjega leta na celjskega trgovca g. Davorina Goloba zaradi vloma, ki je bil izvršen v njegovi trgovini meseca novembra 1933. Vlomilec je odnesel za 38.000 din blaga. G. Golob je dobil odškodnino od zavarovalnice »Sava« 36.000 din. Po izplačilu so g. Goloba po raznih okolištinah osumili, da je vlom fingiral ter so ga aretirali. Na okrožnem sodišču so bile štiri razprave, da bi razčistili zadevo. Nekatere priče so g. Goloba obremenjevale, še več pa je bilo prič, ki so zelo olajševalno govorile za g. Goloba. Zlasti je obremenjeval g. Goloba neki njegov dolžnik. Pri zadnji razpravi je bilo predlagano, da g. Golob predloži fakturane račune. G. Golob je te račune predložil in je bil na večerajnji razpravi oproščen.

c Nedeljsko dežurno službo za člane OUZD bo imel v nedeljo g. dr. Hočevar, Kolenčeva 4. c Zlata ura ukradena. V stanovanju laškega advokata g. dr. Roša Franja se je priplazila neka ženska in izmaknila zlato uro, vredno 5000 din. Ko so žensko aretirali, je dejala, da je mislila le v njegovo pisarno.

Zbor celjskih hišnih posestnikov

V sredo zvečer je bil v vrtnem salonu hotela Evrope redni letni občni zbor Društva hišnih posestnikov za Celje in celjski okraj, ki ga je vodil predsednik g. Fazarine Anton. Društvo je tudi v preteklem poslovnem letu skušalo na vseh poljih varovati koristi hišnih posestnikov. Tako je po svojih zastopnikih v občinskem svetu doseglo, da je mestna občina marsikje na pobudo društva, odnoso članov društva razširila vodovod, kanalizacijo, razsvetljavo itd. Mnogo uspehov je društvo doseglo pri davčni upravi po društvenem tajniku g. Blažnu. Društvo je poslalo na merodajne činitele vloge glede onesnaževanja Savinje. Predsednik g. Fazarine je nato govoril o regulaciji Savinje, ki je sicer življenjske važnosti za naše Celje, vendar preobremenjuje Celjane, ki morajo plačevati 20% doka. Govor je bil tudi o sodobni tržnici, ki je nujno potrebna v Celju. Nujna potreba je, da se uvede novo rajoniranje dimnikarske obrti. Hišni posestniki se ne strinjajo s sedanjo uredbo.

Tajniško poročilo je podal društveni tajnik g. Blažon. V preteklem letu se je število članov zvišalo na 299. Blagajniško poročilo je podal poktni inšpektor v p. g. Gams. V poslovnem letu 1933 se je nabralo na članarini 6840 din. Skupni promet znaša 14.690 din. Izdatkov je bilo 5000 din, tako da ostane v blagajni 9881 din. Nato je bil sprejet preračun, ki predvideva 7100 din izdatkov in prav toliko prejemkov.

Čehi časte svoje svete zaščitnike

14. maja, ko svet praznuje materinski dan, so Čehi na poseben način počastili materinstvo, tako da so pokrili grob svete Ljudmile v cerkvi svetega Jurija na Hradčanih z najiskim cvetjem, kajti sveta Ljudmila je babica svetega Vavla, vojvode in zaščitnika češke zemlje. V tisočih se je češki narod zbiral na grobu stare matere največjega njihovega svetnika v prošnji iz svetovavlaškega korala: Ne daj nam poginuti, niti bodočim! Še večje pa so bile slavnosti na dan 16. maja, na praznik najbolj priljubljenega češkega ljudskega svetnika — svetega Janeza Nepomuka. V cerkvi na Vyšehradu, kjer je sv. Janez Nepomuk bil kanonik, je bila slavnostna sv. maša, pri kateri je imel višehradeški kanonik msgr. Stašek, predsednik kulturnega sveta Narodne stranke, govor, hvaleč sv. Janeza, katerega kult je v najtežjih dneh pripomogel k obstoju naroda. Tisoče vernikov je napolnilo hram, nakar so se podali v Karličov park, kjer stoji soha svetnika ter so opravili litanije v njegovo čast. Prav tako je velika

»Rad bi še več!«

množica počastila mesto, kjer je s Karlovega mostu bil vržen svetnik v Vltavo ter se goreče priporočala svetniku, med drugim tudi v Havličkovem smislu, da bi »češki jezik ne segnil kakor ni njemu!« Po vseh vaseh Češke in Morave se je ta večer stotisoče ljudi zateklo k temu najbolj ljudskemu svetniku, katerega kult pa so povojna leta na vse načine preprečevali. Presenečena, da se je teh obnov. pobožnosti udeležilo predvsem veliko število moških. Kult svetega Janeza Nepomuka dobiva na Češkem zopet tisti notranji pomen, kakor ga je imel vsa leta po belogorski bitki. Narod se zopet zbira okrog svojih svetnikov, črpa jo iz njihovih zgledov moralnih moči, kajti le v močnih značajih obstoji rešitev in bodočnost naroda.

Nevarna zastrupljenja z iperitom

V Kraljevem gradu na Češkem se je več ljudi nevarno zastrupilo z iperitom. Do nesreče je prišlo na ta način, da sta dva delavca pri podiranju neklih prostorov v kletih vojaškega skladišča našla steklenico, ki je bila polna neznane tekočine. Ne da bi slutila, kakšna nevarna tekočina je to, sta jo enostavno izlila na tla. Na tleh je tekočina začela izhlapevati in kmalu na obeh delavcih in vseh okoli stojičih začela kazati svoje posledice. Oba delavca, ki sta bila pač najbližje, sta začutila oster duh in težave v pljučih. Kljub temu pa sta končala svoje delo in tako izpraznila še več steklenic. Zvečer istega dne sta bila že oba zelo slaba, oči so ju začele peči in eden od njih naslednje jutro že ni več videl. Tudi vsi ostali so oboleli na pljučih in očeh. Po koži so se jim začeli kazati znaki opeklin. To stanje se je vlekle naprej in je bilo vedno hujše. Nekaterim je močno oteklo tudi grlo, da niso mogli več govoriti. Po rokah so se jim začeli delati mehurji. Najbolj skrivnostno pri vsej nesreči pa je bilo to, da vsa zdravniška oskrba ni nič pomagala. Nihče namreč ni vedel, kaj je pravi vzrok teh obolenj. Zdravniki so stali pred veliko uganko, dokler se omenjena delavca nista spomnila tistih steklenic, ki sta jih zlila po tleh. Šele zdaj se je ugotovilo, da je bil v steklenicah iperit; od tedaj pa tudi zdravljenje bolje napreduje.

Velika železniška nesreča v Gdansk

Na praznik ob 7. zjutraj se je na kolodvoru v Gdansk dogodila velika železniška nesreča: brzovlak Varšava—Gdinja, ki ob tej uri vozi skozi gdanski kolodvor ne da bi se tu stavil, je skočil s tirovi Lokomotiva se je zasukala skoraj za poln preobrat, vozovi so padli na kup, ograje je seveda vse strlo. Kljub temu, da je nesreča tako huda, pa smrtnih žrtev doslej še ni zahtevala. Najhuje sta ranjena strojevodja in kurjač. Strojvodju je odrgalo eno roko, kurjaču pa je močno zmečkalo nogo. Tudi potniki, ki pa jih na vso srečo ni bilo veliko, samo 80, so odnesli skoraj vsak kako rano, deloma od sunka, deloma od prtljage, ki je s polje popadala na tla. Nemška poročila pravijo, da je policijska preiskava ugotovila, da je nesrečo zakrivila samo prevelika hitrost; brzec je namreč drvel skozi gdanski kolodvor s hitrostjo 80 do 90 kilometrov na uro, kar je spričo takih križišč in odcepov moralo povzročiti iztirjenje lokomotive.

Aleksij Pelipenko:

Ukrajina joka ...

»Govorite o stvari!« je zakričal državni pravdnik.

Župnik Nikander ga je pogledal, nakar je državni pravdnik povsili oči, župnik pa je nadaljeval:

»Verujte mi, tovariši sodniki, prav vseeno mi je, kako razumete moje besede in kako me boste obsodili. Toda prekrupim vam, da bo katastrofa gladu rastla in nedoglednost, če ne ustavite početja svojih lastnih zastopnikov. Če hoče vlada skrbeti za gladujoče, mora odstraniti vzroke akote. Vzroka lakote ne vidim v zločinskih špekulacijah, temveč tudi, da imajo gospodarsko vodstvo oni, ki o njem nimajo niti pojma.«

Tedaj je vmes zakričal eden izmed sodnikov:

»Dokažite to! Primerov nam dajte!«

»Vi hočete primerov?« je nadaljeval župnik Nikander. »Le enega bom navedel: V vasi Stepanivka, zbiralna občina Voronoviči, je ukazal občinski komisar, naj kmetje obdelajo državno zemljo. Ni pa dovolil, da bi pomagali tudi bogati kmetje, ki bi s seboj pripeljali pluge in konje. Dal je polje vaškim ubogim in jim dal iz žitnega zbirališča semenskega žita. Zemlja pa je vendar ostala neobdelana. Medtem je čas potekal in sejali bi kvečjemu lahko še prosa. Koliko prosa rabite za desetino? je vprašal komisar. Dvanajst pudov so odgovorili. — Dobro, dobili jih boste! je dejal komisar. Saj ni mogel vedeti, da se na desetino ne rabi dvanajst pudov, temveč le enega, ker ni imel o poljedelstvu niti malo pojma. Dal jim je torej dvanajst pudov prosa. Kaj so storili stepanivški vaški ubogi? Vzeli so dvanajst pudov, enega so posejali, dva so dali bogatemu kmetu, ki je obdelal zemljo in ostalih devet so zamenjali za alkohol. Le dve družini sta obdržali prejetao prosa za lastno prehrano. Tako torej zgleda gospodarstvo. Sleherni

kdor ima moč in možnost, da obogati, ropa in krade, kar mu pride pod roke.«

Državni pravdnik je že hotel vzkipeti, toda predsednik mu je pomirjujoče pomagal, ker se je zedinil s preiskovalnim sodnikom, da bo z župnikom Nikandrom ravnal najprej zelo milo, dbai mu izvalil skrivnost. Mirno je rekel:

»Tovariš obtoženec, opozoriti vas moram, da ostanete pri stvari. Govorite o cerkvenem zakladu!«

»O tem ni dosti povedati,« je odgovoril župnik Nikander. »Cerkveni zaklad sem skril, toda ne pred ubogim ljudstvom, temveč pred ljudmi, ki bi ga izrabili le za svojo obogatitev. Skrivam osemindvajset kilogramov zlata in šestosemdeset kilogramov srebra. Vem, da bi s tem mogli nahraniti mnogo ljudi. Nisem sovražnik ubogega ljudstva n sem na vsak način pripravljen pomagati gladujočim, kot le morem. Dovolite mi vprašanje, tovariši sodniki? Povejte mi, koliko gladujočih ljudi je mogoče rešiti z mojim zakladom?«

Predsednik je vzel papir in izračunal:

»Pri sedanjih cenah zlata in srebra bi mogli z vašim zakladom dobro hraniti celo vas najmanj pol leta.«

»Dobro,« — je nadaljeval župnik Nikander. »Izjavim vam sledeče: Da dokažem vaši vladi in tudi vam tovariši sodniki, da ne skrivam cerkvenega zaklada pred ubogim gladujočim ljudstvom, se obvezujem, da bom oskrboval eno celo vas ne le pol leta, temveč celo leto pod pogojem, da mi prepustite cerkveni zaklad.«

»Da, to je že lepo,« je na to dejal predsednik, »toda mi se moramo strogo držati vladnih predpisov. Vlada zahteva cerkvene posode. Ukaz moramo izvršiti. Rešitev gladujočih mora biti osredotočena v varnih rokah. Zato pa morajo biti cerkvene posode izročene vladnim opolnomočenem. To je vendar razvidno. — Vprašam vas, ali ste pripravljeni izročiti cerkveni zaklad?«

»Če skrbite le za gladujoče,« mu je odgovoril župnik Nikander, »sprejmite ponudbo, ki sem va mjo pravkar stavil. Če jo zavrnete, si mi mora zdeti, da se ne tiče tu toliko gladujočih, kakor, da bi radi vi sami dobili zaklad.«

»Kako naj razumemo vašo izjavo?« je vprašal predsednik in gubal čelo. »Zakaj nečete izročiti vladnim zastopnikom cerkvenih posod? Ali menda hočete reči, da vladnim zastopnikom ne zaupate? Ali je tako?«

»Moje mnenje o sovjetskih zastopnikih, ki edini nosijo krivdo za današnjo lakoto, sem vam že razložil v začetku svojega obrambnega govora,« je odgovoril župnik Nikander. »Imam dovolj vzroka za svoje mnenje, da bodo vsi cerkveni predmeti, ki ste jih razlastili, ali jih še boste, hodili isto pot kot žito na žitnih zbirališčih, ne pa v prid ubogemu ljudstvu. Ne verjamem, da bodo gladujoči ljudje od tega kaj prejeli. Zato sem jih tudi skril in jih ne izročim.«

»Tovariši sodniki,« je vzkliknil državni pravdnik. »To je grozno. Če se obtoženec brani izročiti cerkvene zaklade, ga tudi tožim zaradi nezastavljenih žalitev sovjetskih uradnikov, ki so si stekli pri obrambi in gradbi sovjetske države največje zasluge. Le oni so zboljšali stanje proletarijata. Te može se upa obtoženec žaliti! Obtoženec se mora zaradi tega zagovarjati zaradi dveh zločinov.«

»Torej vaša zadnja beseda, tovariš obtoženec?« — je rekel predsednik. »Ali nam boste povedali, kam ste skrili stvari, ali ne?«

»Ne povem vam,« je odvrnil župnik Nikander zelo resno.

»Dobro!« — je ukazal predsednik čekistu, »peljite obtoženca ven.«

Župnik Nikander je čakal na hodniku na sodbo. Mirno je slonel na steni. Bilo mu je kar lahko pri srcu. To, da je pojasnil svoje stališče in se enkrat izgovoril, mu je prijalo in zadobil je spet notranjo čvrstost.

Botri - botrice

za Vaše birmance: molitvenike, rožne vence, mirtine venčke, šopke, trakove, ročne torbice itd. kupite najceneje v trgovini

H. NIČMAN, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2

Otroški kotiček.

Konči Ahačič

Nosan in Zalika

A Zalika ne sliši več tolažečih besed; onesvestila se je. Ves nesrečen je ubogi kralj, boječ se, da bi mu ljubljena kraljica izdihnila. Previdno jo položi na Luno. Ko vidi Luna negibno Zaliko, se zadovoljno zareži: »Tale si je že nabrala, kar si je iskala. Prav se ji godi! Hihihihih!«

Varno leži Zalika. Nosan pa premišljuje in premišljuje, kako bi ji pomagal. Naenkrat se spomni Hamhamove košarice z okrepčili, viseče na Lunini kiti. Pogleda in vidi, da moli iz nje vrat velike steklenice. »Če bi v steklenici vina dobil, bi kapljico v Zalikino usteca vliil. Potem gotovo ne bi umrla, temveč bi lepe oči odprla, spet bi mi tenko ročico podala in se veselo mi nasmejala.« Tako misli Krasan in spleza po kiti do košarice.

Birmanska darila

po nizkih cenah pri

J. VILHAR, urar
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 36.**Razglas****Nabava železniških pragov**

V Ekonomskem oddelku Glavne direkcije drž. železnice bo 1. junija 1939 prva pogodba po čl. 86. zakona o državnem računovodstvu za nabavo hrastovih in bukovih pragov v različnih in kakovosti, predpisanih s tehničnimi pogoji G. D. št. 147.237/35.

Ponudijo se lahko samo tisti pragi, ki se že v izdelanem stanju nahajajo v skladiščih, z rokom dobave takoj po priobčitvi rešenja o odstopu dobave.

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je Vsemogočni poklical k sebi preljubega očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Josipa Dolesa

železn. zvaničnika v pok.

ki je v četrtek, dne 18. maja, ob 10. uri, po dolgi in mučni bolezni, v starosti 66 let, previden s sv. zakramenti za umirajočega, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega rajnega bo v soboto, 20. maja ob 16 iz mrtvašnice na magdalenskem pokopališču.

Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek ob 7 zjutraj v magdalenski župni cerkvi.

Maribor, dne 18. maja 1939.

Mimica, hčerka; Lojze Verdikon, zet; Dušan, vnuk.

47

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 1 din. Debele tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. Za pismene odgovore glede malih oglašev treba priložiti suamko.

Službeiščejo

Manufakturst
z večletno prakso - želi premestitev. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Manufakturst« 7984. (a)

Dekle
pridno, pošteno, z gospodinjstvom - išče primerno službo. Naslov na upravo »Slovenca« pod »Pridna« 553/7460. a

Trgovski pomočnik
mešane stroke, z enoletno prakso ter dobri izkazi, želi premeniti mesto. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7687. (a)

Absolvent
I. letnika Zadrugne šole gre na prakso v kakšno zadrugo, najraje v konzumno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7771.

Starejša kuharica
večja samostojnega gospodinjstva, išče primerno službo. Nasl. M. Petrič, poštno ležeče, Velika Nedelja pri Ormožu.

Kuharica
išče zaposlitve v restavraciji ali hotelu v večjem kraju Slovenije ali Dalmacije. Ponudbe podružnici »Slovenca« Celje pod »Kuharica« 7796.

Žena
stara 45 let išče službo gospodinjke ali vzame moža, ki gre za oskrbnika. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Dobra gospodinja« št. 7795.

Službodobe

Šoferja
treznega, vestnega, marljivega, pripravnega tudi za dela pri gospodarstvu, sprejemem. Ponudbe na: dr. Kapralov, zdravnik, Velika, p. Marija Snežna. (b)

Zasluzek

Vsaki osebi, družini
nuđimo stalni zaslužek doma. Pišite: Anos, Maribor. (r)

Poizvedbe

Izgubil sem klobuk
v četrtek, 18. maja zvečer iz avtomobila na progi Medvode—Št. Vid. Pošten najditelj naj odda svoj naslov v upravi »Slov.« pod »Klobuk«.

Kupimo

Kupimo
također stroj za oblanje, tračno žago in zračni kompresor na električni pogon - po ugodni ceni. Ponudbe na: Razvoj, p. Videm-Dobrepolje. (k)

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Cunje

krojaške odrezke, star papir, tekstilne odpadke ter ovčjo volno, govejo diako (arovec) — kupi vsako množino Arbeiter, Maribor, Dravska 15. (k)

Čitajte in širite »Slovenca«

Prodamo

Najugodnejši nakup
moških oblik nudi Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana. (l)

Prave bergamaške osle
dobite najceneje v železnini Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska c. 1.

CONTINENTAL

mesечно po Din 200—, za državne uslužbenke po Din 100—

Ivan Legat
Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

Za birmance in birmanke
priporoča ročne torbice, denarnice, aktovke, nogometne žoge, nahrbtnike itd. Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova c. 13.

Štorja za strope
betonsko in drugo železo, razna pločevina, cement in vsa druga železnina stalno po nizkih cenah na zalogi! — Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska 1. (l)

Prima češnje
4.50 in 5 din kg, košare po 30 in 50 kg, franko voznina, razpošilja po povzetju G. Drechsler, Tuzla. (l)

L. Mav: »Rajska hrana«
lepe evharistične, izšle. Stritarjeva 6. — Izvod 12 din; nad 10 izv. po 4 din. (g)

Najfinejše čajno maslo
»Vitamins« na debelo in drobno stalno na zalogi v mlekarni Marija Kovačič, Zidovska steza 6.

Ž A G E

original Domicus Remscheid
izberete najceneje pri »Jeklo« - Stari trg

Pozor, gostilničarji!
Prodajam circa 20 hl dobrega, naravnega vina iz lastnih goric, kakor sortirani laski ržling - po zmerni ceni. Vprašati na naslov: Rado Kaučič — vinogradnik, Juršinci pri Ptuj. (l)

Starinski lesteneč
stekleni, naprođaj. Pirnat, pasar, Karlovska 11.

la. jabolčnik
garantirano čist, 100 hl, prodaj vinograd Avgust Zlatič, Fram. (l)

Damsko in moško kolo
najboljša znamka, in radio, zelo poceni prodaj. Zabjak 6-1, Strnad. (l)

Nov šivalni stroj
»Singer«, za šivanje, pogreznjiv, po znižani ceni takoj prodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod 7540.

KAPPEL

pisalni stroji v kovčkih razne vrste, tudi na ugodne obroke pri Kleindienst & Posch Maribor, Aleksandrova 44

Razno

Trajne kodre
z najnovejšim aparatom »Wella 1939«: Salon Pajdaš, Brežice. (r)

Gumbnice, gube, entel, ašur, monograme izvrši ekspres

Matek & Mikeš
LJUBLJANA
Francišanska ulica

Posestva

Polovico vile
poseben vhod, ločen, lepo urejen vrt, skoraj v centru Ljubljane, prodaj ali tečem posojilo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7592. (p)

Posestvo
mlin z žago venecijanko na 4 liste, poleg lepo posestvo, v industrijskem kraju, zaradi bolezni naprođaj. Polze se pri J. Oražem, Moste-Ljubljana

LEPA HIŠA

V BELI CERKVI
(pri Novem mestu)

prilpurna za gostilno in trgovino, z lepim sadonosnikom, ležeča poleg cerkve in šole - ugodno naprođaj. Obrniti se na Zadrugo zvezo v Ljubljani, Tyrševa cesta 28.

Enonadstropna hiša
dobičkanosna, v centru Maribora, naprođaj. — Vprašati: Kuder, Ruska št. 8, Maribor. (p)

Rentabilna hiša
večstanovanjska v Ljubljani, Ljubljana, Erjavceni naprođaj. Pristavec ljanj, je po zelo ugodni čeva cesta 4a. Tel. 23-81.

Rentabilno hišo
v Ljubljani z 55.000 din čistega donosa — poceni prodaj realiteta pisarna Tribuč, Tržaška cesta 42, telefon 26-05. (p)

Enonadstropna hiša
z enajstimi kompletnimi stanovanji, z vrtom, v mestu Brežicah, ugodno naprođaj. Pojasnila daje A. Faleschini, Sibna, Vičem-Krško. (p)

Popolno oskrbo
z dobro hrano in to v bližini žel. postaje, cerkve in gozda, iščem za dve osebi za daljšo dobo v mirnem kraju na Gorenjskem. Ponudbe s ceno je poslati v upravo »Slov.« pod šifro »Prijetne počitnice«.

Kam pa kam?
Na izlet!

Na izlet!
Župana Permeta jama je ponos in krasota slovenske zemlje. V njej si lahko vsakdo ogleda naravne podzemeljske in kapniške krasote.

Kam pa kam?
Na izlet!

Na izlet!
Župana Permeta jama je ponos in krasota slovenske zemlje. V njej si lahko vsakdo ogleda naravne podzemeljske in kapniške krasote.

Na izlet!
Župana Permeta jama je ponos in krasota slovenske zemlje. V njej si lahko vsakdo ogleda naravne podzemeljske in kapniške krasote.

Na izlet!
Župana Permeta jama je ponos in krasota slovenske zemlje. V njej si lahko vsakdo ogleda naravne podzemeljske in kapniške krasote.

Na izlet!
Župana Permeta jama je ponos in krasota slovenske zemlje. V njej si lahko vsakdo ogleda naravne podzemeljske in kapniške krasote.

Na izlet!
Župana Permeta jama je ponos in krasota slovenske zemlje. V njej si lahko vsakdo ogleda naravne podzemeljske in kapniške krasote.

Dobro obrit-dobre volje!

ROT BART

ZAŠČ. ZNAMKA

Pohištvo MODROCE

otomane, kauče itd. dobite poceni in solidno pri **Ivan Habič-u** tapetnik Kopitarjeva ulica 1 nasproti »Ničmana«

Moderne spalnice, kuhinje in drugo pohištvo po nizkih cenah priporoča mizarstvo Velkavrh, Krakovska ulica 7. Sprejemamo vsa naročila in popravila. (s)

KUPUJTE PRI NAŠIH INSERENTIH!

OTROŠKE VOZIČKE KOLESA ŠPORTNE PREDMETE
najugodnejše kupite

TEHNIK Banja
LJUBLJANA Miklošičeva c. 20

Vsi v Rogaško Slatino!

Dolgoletni najemnik restavracije na kolodvoru Zlatar-Bistrica, Franjo Vratarič, naznanja, da se je preselil v Rogaško Slatino, kjer je prevzel s 1. majem 1939 hotel in restavracijo »Pošta«. Kot dolgoletni strokovnjak bo vodil imenovano podjetje v Rogaški Slatini v splošno zadovoljstvo vseh gostov ter se kot tak najtopleje priporoča cenjenim gostom.

V soboto 3. junija t. l.

ob otvoritvi Ljubljanskega velesjema, bo izšla posebna številka »Slovenca«, posvečena naši beli Ljubljani. - Ta številka bo izšla v povečanem obsegu in podvojeni nakladi. Vabimo vsa podjetja, da prihranijo oglase za to številko »Slovenca«, ki bo predstavila našo slovensko prestolnico ostali Jugoslaviji ob priliki gospodarske manifestacije — ki jo gledajo vsi v Ljubljanskem velesjemu!

Enonadstropna hiša
dobičkanosna, v centru Maribora, naprođaj. — Vprašati: Kuder, Ruska št. 8, Maribor. (p)

Rentabilna hiša
večstanovanjska v Ljubljani, Ljubljana, Erjavceni naprođaj. Pristavec ljanj, je po zelo ugodni čeva cesta 4a. Tel. 23-81.

Rentabilno hišo
v Ljubljani z 55.000 din čistega donosa — poceni prodaj realiteta pisarna Tribuč, Tržaška cesta 42, telefon 26-05. (p)

Enonadstropna hiša
z enajstimi kompletnimi stanovanji, z vrtom, v mestu Brežicah, ugodno naprođaj. Pojasnila daje A. Faleschini, Sibna, Vičem-Krško. (p)

Enonadstropna hiša
z enajstimi kompletnimi stanovanji, z vrtom, v mestu Brežicah, ugodno naprođaj. Pojasnila daje A. Faleschini, Sibna, Vičem-Krško. (p)

Enonadstropna hiša
z enajstimi kompletnimi stanovanji, z vrtom, v mestu Brežicah, ugodno naprođaj. Pojasnila daje A. Faleschini, Sibna, Vičem-Krško. (p)

Enonadstropna hiša
z enajstimi kompletnimi stanovanji, z vrtom, v mestu Brežicah, ugodno naprođaj. Pojasnila daje A. Faleschini, Sibna, Vičem-Krško. (p)

Enonadstropna hiša
z enajstimi kompletnimi stanovanji, z vrtom, v mestu Brežicah, ugodno naprođaj. Pojasnila daje A. Faleschini, Sibna, Vičem-Krško. (p)

Enonadstropna hiša
z enajstimi kompletnimi stanovanji, z vrtom, v mestu Brežicah, ugodno naprođaj. Pojasnila daje A. Faleschini, Sibna, Vičem-Krško. (p)

Enonadstropna hiša
z enajstimi kompletnimi stanovanji, z vrtom, v mestu Brežicah, ugodno naprođaj. Pojasnila daje A. Faleschini, Sibna, Vičem-Krško. (p)

LETUVIŠČA

Popolno oskrbo
z dobro hrano in to v bližini žel. postaje, cerkve in gozda, iščem za dve osebi za daljšo dobo v mirnem kraju na Gorenjskem. Ponudbe s ceno je poslati v upravo »Slov.« pod šifro »Prijetne počitnice«.

Kam pa kam?

Na izlet!
Župana Permeta jama je ponos in krasota slovenske zemlje. V njej si lahko vsakdo ogleda naravne podzemeljske in kapniške krasote.

Na izlet!
Župana Permeta jama je ponos in krasota slovenske zemlje. V njej si lahko vsakdo ogleda naravne podzemeljske in kapniške krasote.

Na izlet!
Župana Permeta jama je ponos in krasota slovenske zemlje. V njej si lahko vsakdo ogleda naravne podzemeljske in kapniške krasote.

Na izlet!
Župana Permeta jama je ponos in krasota slovenske zemlje. V njej si lahko vsakdo ogleda naravne podzemeljske in kapniške krasote.

Na izlet!
Župana Permeta jama je ponos in krasota slovenske zemlje. V njej si lahko vsakdo ogleda naravne podzemeljske in kapniške krasote.

Na izlet!
Župana Permeta jama je ponos in krasota slovenske zemlje. V njej si lahko vsakdo ogleda naravne podzemeljske in kapniške krasote.

Na izlet!
Župana Permeta jama je ponos in krasota slovenske zemlje. V njej si lahko vsakdo ogleda naravne podzemeljske in kapniške krasote.

Slikarstvo-pleskarstvo V. ŽVEGLJ

COJZOVA CESTA 1.
Novi vzoreci! Cene vsem dostopne!

Predno se odločite za nakup motornega kolesa ali dvokolesa, ne zamudite prilike in si oglejte

zalogo motornih koles znamke

ARDIE in HOREX

najnovejših tip od 100 do 350 cm pri trdnosti

J. PRAPROTNIK

Domžale, Ljubljanska cesta 108

Istotam imaš veliko izbiro najrazličnejših damskih in moških dvokoles, šivalnih strojev in dobro ohranjenih rabljenih motorjev.

Najnižje cene! Oddaja se tudi na obratna odplačila!

Na izlet!
Župana Permeta jama je ponos in krasota slovenske zemlje. V njej si lahko vsakdo ogleda naravne podzemeljske in kapniške krasote.

Na izlet!
Župana Permeta jama je ponos in krasota slovenske zemlje. V njej si lahko vsakdo ogleda naravne podzemeljske in kapniške krasote.

Na izlet!
Župana Permeta jama je ponos in krasota slovenske zemlje. V njej si lahko vsakdo ogleda naravne podzemeljske in kapniške krasote.

Na izlet!
Župana Permeta jama je ponos in krasota slovenske zemlje. V njej si lahko vsakdo ogleda naravne podzemeljske in kapniške krasote.

Na izlet!
Župana Permeta jama je ponos in krasota slovenske zemlje. V njej si lahko vsakdo ogleda naravne podzemeljske in kapniške krasote.

Na izlet!
Župana Permeta jama je ponos in krasota slovenske zemlje. V njej si lahko vsakdo ogleda naravne podzemeljske in kapniške krasote.